

HỘI CỤU GIÁO CHỨC VIỆT NAM
HỘI CỤU GIÁO CHỨC TỈNH BẾN TRE

BÁO CÁO
HỘI THẢO GIÁO DỤC

**"Đạo đức nhà giáo trong cuộc vận động
Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực"**

Bến Tre, ngày 16 tháng 8 năm 2011

MỤC LỤC

1	Chỉ thị V/v phát động phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” trong các trường phổ thông giai đoạn 2008-2013	Bộ GD&ĐT	1
2	Báo cáo đề dẫn hội thảo “Đạo đức nhà giáo trong cuộc vận động Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”	Nguyễn Thanh Sơn <i>Chủ tịch Tỉnh hội</i>	4
3	Xây dựng đạo đức nhà giáo trong cuộc vận động “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”	Lê Thị Bạch Lựu <i>Chủ tịch Hội CGC Ba Tri</i>	9
4	Rèn luyện đạo đức nghề nghiệp xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực	Trần Thị Hương <i>Chủ tịch Hội CGC Giồng Trôm</i>	12
5	Đạo đức nhà giáo trong “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”	Trần Văn Thổ <i>Chủ tịch Hội CGC xã Bình Khánh Tây-Mỏ Cày Nam</i>	15
6	Rèn luyện phẩm chất đạo đức nhà giáo thông qua việc đổi mới phương pháp giảng dạy	Phòng GD&ĐT Thành phố Bến Tre	21
7	Phát huy đạo đức nhà giáo ở việc soạn giảng trong cuộc vận động “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”	Nguyễn Văn Ba <i>NGUT-PCT Tỉnh hội</i>	25
8	Trách nhiệm nhà giáo trong xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực	Trần Thị Phùng Nhi <i>NGUT huyện Châu Thành</i>	30
9	Xây dựng đạo đức nhà giáo trong cuộc vận động “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”	Nguyễn Thị Điện <i>PCT Hội CGC Thạnh Phú</i>	33
10	Ý kiến về nội dung Học sinh tham gia tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng ở địa phương	Nguyễn Văn Ba <i>NGUT-PCT Tỉnh hội</i>	36
11	Đôi dòng cảm nghĩ về “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”	Hội CGC huyện Chợ Lách	39
12	Tiếp tục đưa cuộc vận động “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” chuyển sang thời kỳ “Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo”	Nguyễn Thanh Sơn <i>Chủ tịch Tỉnh hội</i>	42

CHỈ THỊ

Về việc phát động phong trào thi đua "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực" trong các trường phổ thông giai đoạn 2008 - 2013

Cùng với các cuộc vận động "Nói không với tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích trong giáo dục" và "Mỗi thầy giáo, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo", để tiếp tục tăng cường và nâng cao hiệu quả công tác giáo dục toàn diện cho học sinh, Bộ Giáo dục và Đào tạo phát động phong trào thi đua "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực" trong các trường phổ thông giai đoạn 2008 - 2013 với mục tiêu, yêu cầu và nội dung như sau:

1. Mục tiêu

a) Huy động sức mạnh tổng hợp của các lực lượng trong và ngoài nhà trường để xây dựng môi trường giáo dục an toàn, thân thiện, hiệu quả, phù hợp với điều kiện của địa phương và đáp ứng nhu cầu xã hội.

b) Phát huy tính chủ động, tích cực, sáng tạo của học sinh trong học tập và các hoạt động xã hội một cách phù hợp và hiệu quả.

2. Yêu cầu

a) Tập trung các nguồn lực để giải quyết dứt điểm những yếu kém về cơ sở vật chất, thiết bị trường học, tạo điều kiện cho học sinh khi đến trường được an toàn, thân thiện, vui vẻ.

b) Tăng cường sự tham gia một cách hứng thú của học sinh trong các hoạt động giáo dục trong nhà trường và tại cộng đồng, với thái độ tự giác, chủ động và ý thức sáng tạo.

c) Phát huy sự chủ động, sáng tạo của thầy, cô giáo đáp ứng yêu cầu đổi mới phương pháp giáo dục trong điều kiện hội nhập quốc tế.

d) Huy động và tạo điều kiện để có sự tham gia hoạt động đa dạng và phong phú của các tổ chức, cá nhân trong việc giáo dục văn hóa, truyền thống lịch sử cách mạng của học sinh.

đ) Phong trào thi đua phải đảm bảo tính tự giác, không gây áp lực quá tải trong công việc của nhà trường, sát với điều kiện ở cơ sở. Nội dung cụ thể của phong trào là do cơ sở tự chọn, phù hợp với điều kiện của nhà trường, làm cho

chất lượng giáo dục được nâng lên và có dấu ấn của địa phương một cách mạnh mẽ.

3. Nội dung

a) Xây dựng trường, lớp xanh, sạch, đẹp, an toàn.

-Bảo đảm trường an toàn, sạch sẽ, có cây xanh, thoáng mát và ngày càng đẹp hơn, lớp học đủ ánh sáng, bàn ghế hợp lứa tuổi học sinh.

-Tổ chức để học sinh trồng cây vào dịp đầu xuân và chăm sóc cây thường xuyên.

-Có đủ nhà vệ sinh được đặt ở vị trí phù hợp với cảnh quan trường học, được giữ gìn vệ sinh sạch sẽ.

-Học sinh tích cực tham gia bảo vệ cảnh quan môi trường, giữ vệ sinh các công trình công cộng, nhà trường, lớp học và cá nhân.

b) Day và học có hiệu quả, phù hợp với đặc điểm lứa tuổi của học sinh ở mỗi địa phương, giúp các em tự tin trong học tập.

-Thầy, cô giáo tích cực đổi mới phương pháp giảng dạy nhằm khuyến khích sự chuyên cần, tích cực, chủ động, sáng tạo và ý thức vươn lên, rèn luyện khả năng tự học của học sinh.

-Học sinh được khuyến khích đề xuất sáng kiến và cùng các thầy, cô giáo thực hiện các giải pháp để việc dạy và học có hiệu quả ngày càng cao.

c) Rèn luyện kỹ năng sống cho học sinh.

-Rèn luyện kỹ năng ứng xử hợp lý với các tình huống trong cuộc sống, thói quen và kỹ năng làm việc, sinh hoạt theo nhóm.

-Rèn luyện sức khỏe và ý thức bảo vệ sức khỏe, kỹ năng phòng, chống tai nạn giao thông, đuối nước và các tai nạn thương tích khác.

-Rèn luyện kỹ năng ứng xử văn hóa, chung sống hòa bình, phòng ngừa bạo lực và các tệ nạn xã hội.

d) Tổ chức các hoạt động tập thể vui tươi, lành mạnh.

-Tổ chức các hoạt động văn nghệ, thể thao một cách thiết thực, khuyến khích sự tham gia chủ động, tự giác của học sinh.

-Tổ chức các trò chơi dân gian và các hoạt động vui chơi giải trí tích cực khác phù hợp với lứa tuổi của học sinh.

đ) Học sinh tham gia tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng ở địa phương.

-Mỗi trường đều nhận chăm sóc một di tích lịch sử, văn hóa hoặc di tích cách mạng ở địa phương, góp phần làm cho di tích ngày một sạch đẹp hơn, hấp

dẫn hơn; tuyên truyền, giới thiệu các công trình, di tích của địa phương với bạn bè.

-Mỗi trường có kế hoạch và tổ chức giáo dục truyền thống văn hóa dân tộc và tinh thần cách mạng một cách hiệu quả cho tất cả học sinh; phối hợp với chính quyền, đoàn thể và nhân dân địa phương phát huy giá trị của các di tích lịch sử, văn hóa và cách mạng cho cuộc sống của cộng đồng ở địa phương và khách du lịch.

4. Tổ chức thực hiện

-Phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” được triển khai gắn với kế hoạch năm học của Ngành và của từng trường; kết thúc mỗi năm học đều có đánh giá, khen thưởng, phổ biến điển hình; tổng kết phong trào thi đua vào cuối năm học 2012 – 2013.

-Bộ Giáo dục và Đào tạo phối hợp với Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Trung ương Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh và các Bộ, ngành có liên quan tổ chức triển khai phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” ở các cấp học phổ thông trong tháng 7 năm 2008. Trên cơ sở đó, Công đoàn Giáo dục Việt Nam, các cơ quan, đơn vị thuộc Bộ Giáo dục và Đào tạo xây dựng kế hoạch triển khai và tổ chức, hướng dẫn, kiểm tra việc thực hiện theo chức năng, nhiệm vụ của mình. Vụ Công tác học sinh, sinh viên là cơ quan thường trực của Bộ Giáo dục và Đào tạo trong việc phối hợp tổ chức triển khai thực hiện.

-Các Sở Giáo dục và Đào tạo báo cáo Ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương để thống nhất chỉ đạo thực hiện phong trào tại địa phương, thu hút sự tham gia, hỗ trợ tích cực của Hội Khuyến học, Hội Cựu giáo chức, Hội Cựu chiến binh, Hội Phụ nữ, các cơ quan báo chí, các doanh nghiệp, gia đình và cá nhân để tổ chức phong trào thi đua.

Chỉ thị này được phổ biến và thực hiện ở tất cả các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương và các cơ sở giáo dục phổ thông.

BỘ TRƯỞNG

Nguyễn Thiện Nhân

(Đã ký)

BÁO CÁO ĐỀ DẪN HỘI THẢO

"Đạo đức nhà giáo trong cuộc vận động Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực"

Nguyễn Thanh Sơn
(Chủ tịch Tỉnh hội)

Hôm nay, Hội CGC tỉnh tổ chức Hội thảo giáo dục với chủ đề "Đạo đức nhà giáo trong cuộc vận động Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực".

Thay mặt Thường trực Tỉnh hội và Ban tổ chức Hội thảo, chúng tôi xin được chào mừng và chân thành cảm ơn sự hiện diện đầy đủ của quý đại biểu - Những tấm lòng đang thật sự quan tâm đến hoạt động của một tổ chức các nhà giáo về hưu - Những tấm lòng cũng đang hết sức quan tâm dõi theo từng bước phát triển của sự nghiệp GD-ĐT tỉnh nhà!

Cuộc Hội thảo với chủ đề vừa nêu là một trong những thể hiện quyết tâm thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội II nhiệm kỳ 2010 - 2015 của Tỉnh hội; là một trong những việc làm cụ thể nhằm thực hiện tốt Chương trình phối hợp hành động giữa tổ chức Hội với ngành GD-ĐT và tổ chức Công đoàn ngành trong nhiệm kỳ II; đặc biệt hơn, cuộc Hội thảo cũng nhằm thể hiện ước vọng của những nhà giáo đã về hưu muốn góp phần nhỏ bé tâm sức của mình vào những cuộc vận động lớn của ngành, đưa ngành phục vụ tốt hơn yêu cầu công nghiệp hóa - hiện đại hóa đất nước.

Do lần đầu tổ chức, và đặc biệt là do sự hạn chế về nhiều mặt của những người đã nghỉ hưu, nên cuộc Hội thảo chắc sẽ chưa đáp ứng được điều mong muốn của quý đại biểu. Chúng tôi mong đây là sự khởi đầu có trách nhiệm; và hy vọng từ sự khởi đầu này, chúng ta sẽ tiếp tục có được những dịp hội ngộ, giao lưu khác hiệu quả hơn, nhằm sẻ chia những điều cùng quan tâm trong quá trình thực hiện "Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo" như Nghị quyết Đại hội XI của Đảng đã nêu.

Trong tinh thần như vậy, tôi xin trình bày Báo cáo đề dẫn hội thảo "Đạo đức nhà giáo trong cuộc vận động Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực".

Ngày 22 tháng 7 năm 2008, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Chỉ thị số 40/2008/CT-BGD&ĐT phát động phong trào thi đua "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực" trong các trường phổ thông giai đoạn 2008-2013.

Cuộc vận động nhằm mục tiêu huy động sức mạnh tổng hợp của các lực lượng trong và ngoài nhà trường để xây dựng môi trường giáo dục an toàn, thân thiện, hiệu quả, phù hợp với điều kiện của địa phương và đáp ứng nhu cầu xã hội; đồng thời phát huy tính chủ động, tích cực, sáng tạo của học sinh trong học tập và các hoạt động xã hội một cách phù hợp và hiệu quả.

Để đạt mục tiêu, cuộc vận động tập trung vào năm nhóm nội dung và giải pháp cơ bản: Xây dựng trường, lớp xanh, sạch, đẹp, an toàn; Dạy và học có hiệu quả, phù hợp với đặc điểm lứa tuổi của học sinh ở mỗi địa phương, giúp các em tự tin trong học tập; Rèn luyện kỹ năng sống cho học sinh; Tổ chức hoạt động tập thể vui tươi, lành mạnh; Tham gia tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng ở địa phương.

Trong quá trình tổ chức thực hiện, để đạt kết quả cao nhất, Bộ yêu cầu mỗi đơn vị nhà trường cần xem đây là nhiệm vụ trung tâm trong từng năm học; đồng thời ở mỗi địa phương, đơn vị cần tranh thủ cho được vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy Đảng và chính quyền, sự phối hợp hành động thường xuyên và chặt chẽ của các ban, ngành, đoàn thể và tổ chức liên quan.

Với các mục tiêu, nội dung và giải pháp như vậy, kết quả cuộc vận động “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” sẽ thiết thực góp phần nâng cao chất lượng và hiệu quả giáo dục-đào tạo, phục vụ đắc lực công cuộc đổi mới của Đảng và Nhà nước vì mục tiêu “*Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh*”.

Tiếp cận vấn đề dưới góc độ là nhà giáo, chúng ta nhận thức sâu sắc rằng: Cuộc vận động chính là giải pháp tổng hợp nhất, cơ bản nhất nhằm chấn hưng sự nghiệp giáo dục-đào tạo, đưa sự nghiệp giáo dục-đào tạo trở về giá trị đích thực của nó: “*Giáo dục-đào tạo nhằm nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài*”; “*Giáo dục-đào tạo là quốc sách hàng đầu, là nền tảng, là động lực quan trọng để đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước*”. Đồng thời, ý thức trách nhiệm nhà giáo cũng được nâng lên trong mỗi chúng ta để trở thành động lực hành động góp phần vào sự thành công của cuộc vận động. Và điều này, suy cho cùng đó chính là đạo đức của nhà giáo. Bởi lẽ, chúng ta không nói đạo đức bằng đạo đức suông, chúng ta nói đạo đức bằng việc hoàn thành nhiệm vụ cách mạng.

Như vậy, đạo đức nhà giáo trong cuộc vận động “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” chính là nhận thức, là kết quả hành động của nhà giáo trong cuộc vận động trên cơ sở nền tảng các giá trị đạo đức truyền thống và nhân cách tốt đẹp của nhà giáo. Nói một cách khác, đạo đức nhà giáo trong

cuộc vận động “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” chính là sự vận dụng, sự thể hiện cụ thể các giá trị đạo đức truyền thống và nhân cách tốt đẹp của nhà giáo nhằm thực hiện thắng lợi các nội dung và giải pháp cơ bản của cuộc vận động, đưa cuộc vận động đạt đến mục tiêu cao cả của nó.

Thế nào là giá trị đạo đức truyền thống, là nhân cách tốt đẹp của nhà giáo?

Trong quá trình đấu tranh dựng nước và giữ nước, dân tộc ta đã sớm hình thành, dựng xây và phát huy biết bao truyền thống tốt đẹp, đã tạo nên một “*Phẩm chất Việt Nam*”. Nhà giáo Việt Nam được sinh ra và lớn lên trong lòng dân tộc nên đã sớm hình thành cho mình những phẩm chất cao quý như: yêu nước, thương dân; giàu lòng vị tha, nhân ái; có cuộc sống giản dị, lành mạnh, chuẩn mực; luôn cần cù và sáng tạo trong lao động dạy học... Trong quá trình đấu tranh cách mạng dưới sự lãnh đạo của Đảng, giá trị đạo đức truyền thống, nhân cách tốt đẹp của nhà giáo không ngừng được củng cố và nâng lên để đáp ứng ngày càng cao nhu cầu phát triển nguồn nhân lực. Tùy cách tiếp cận và bối cảnh lịch sử cụ thể, đạo đức - nhân cách nhà giáo cũng được thể hiện phong phú, đa dạng: *Chuẩn mực Hồ Chí Minh xác định: “Đạo đức chủ giáo viên ngày nay không phải là gõ đầu trẻ kiếm cơm mà là người phụ trách đào tạo những người công dân tiến bộ, những cán bộ tiến bộ cho dân tộc”*. Nguyên Tổng Bí thư Nông Đức Mạnh đã nêu yêu cầu: *“Dạy chữ và dạy người, đặc biệt là rèn luyện về đạo đức, lý tưởng, hoài bão, hết lòng vì đất nước, vì nhân dân, luôn là những mục tiêu cao nhất của nhà trường xã hội chủ nghĩa của chúng ta”*. Chỉ thị số 40 của Ban Bí thư Trung ương Đảng ngày 15 tháng 6 năm 2004 về “Xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước” đặc biệt nhấn mạnh các yêu cầu: Bản lĩnh chính trị, phẩm chất, lối sống, lương tâm và tay nghề. Văn bản “Quy định về đạo đức nhà giáo” được ban hành kèm theo Quyết định số 16/2008/QĐ-BGD&ĐT ngày 16 tháng 4 năm 2008 của Bộ Giáo dục và Đào tạo đã nêu 4 quy định cụ thể về đạo đức nhà giáo là: Phẩm chất chính trị; đạo đức nghề nghiệp; lối sống, tác phong và giữ gìn, bảo vệ truyền thống đạo đức nhà giáo. Đồng thời, trong quá trình tiếp tục đổi mới một cách toàn diện sự nghiệp giáo dục-đào tạo, các văn bản quy định “Chuẩn nghề nghiệp giáo viên” đã, đang và sẽ được ban hành sẽ tiếp tục cụ thể hóa hơn, nâng cao hơn các giá trị đạo đức và nhân cách tốt đẹp của nhà giáo, để các giá trị này cũng như “*Ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong*”.

Làm thế nào để vận dụng, để thể hiện cụ thể các giá trị đạo đức truyền thống và nhân cách tốt đẹp của nhà giáo trong cuộc vận động “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”?

“*Đĩ bất biến ứng vạn biến*”. Đây là một trong những tư tưởng chỉ đạo cách mạng nổi bật của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Tư tưởng chỉ đạo cách mạng chiến lược này yêu cầu chúng ta phải xác định cho được nền tảng tư tưởng, đường lối cách mạng một cách đúng đắn. Và từ cái “*bất biến*” ấy, cái mang tính nguyên tắc cao nhất ấy, trong quá trình diễn biến của cách mạng, đòi hỏi chúng ta phải biết vận dụng, phải biết cụ thể hóa một cách đúng đắn, kịp thời để ứng phó hiệu quả với cái “*vạn biến*” của thực tiễn phong trào đấu tranh cách mạng đang diễn ra. Cụ thể, tư tưởng chỉ đạo này của Bác, là trên cơ sở nền tảng tư tưởng của chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, dưới ngọn cờ độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, Đảng ta đã kịp thời đưa ra các chủ trương, đường lối, chính sách đúng đắn, cụ thể, có sức thu hút, động viên toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta nhất tề đứng lên đánh bại quân xâm lược, giành độc lập, tự do cho dân tộc; và hôm nay đang tiếp tục vững bước đi lên trong công cuộc đổi mới vì mục tiêu “*Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh*”.

Như vậy, “Đĩ bất biến ứng vạn biến” trong cuộc vận động “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” là thế nào?

Hãy bình tâm để lắng đọng lại những lời dặn dò của Bác: “*Trường học của chúng ta là trường học của chế độ dân chủ nhân dân, nhằm mục đích đào tạo những công dân và những cán bộ tốt, những người chủ tương lai tốt của nước nhà*”; “*Dạy và học để phục vụ Tổ quốc, phục vụ nhân dân. Thầy giáo và học trò tùy hoàn cảnh và khả năng, cần tham gia những công tác xã hội, ích nước, lợi dân*”; “*Giáo dục các em là việc chung của gia đình, trường học và xã hội. Gia đình, trường học và xã hội chăm lo giáo dục đều nhằm mục đích làm cho các em mai sau trở nên những người công dân tốt, những cán bộ tốt, những người chủ tốt của nước nhà*”... Đường lối giáo dục cách mạng của Đảng ta qua các thời kỳ và cho đến hôm nay, phải chăng cũng nhằm thể hiện cho được những tư tưởng vô cùng quý báu ấy của Chủ tịch Hồ Chí Minh; và cái “*bất biến*” này vẫn đang còn nguyên giá trị!

Từ đường lối giáo dục cách mạng của Đảng xuất phát từ nền tảng tư tưởng của chủ nghĩa Mác-Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, chúng ta mới có cả một hệ thống bao gồm: Nguyên lý giáo dục của Đảng, mục tiêu đào tạo của nhà trường, nội dung chương trình học, phương pháp dạy học, điều lệ nhà

trường, chuẩn cơ sở vật chất, chuẩn giáo viên... nói chung là các chủ trương, chế độ, chính sách của Đảng và Nhà nước về giáo dục-đào tạo nhằm huy động sức mạnh tổng hợp của bản thân ngành và toàn xã hội vượt qua khó khăn, thách thức, thực hiện thắng lợi nhiệm vụ chính trị của ngành. Năm nhóm nội dung và giải pháp của cuộc vận động “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực” phải chăng là một trong vô vàn cái “*vạn biến*” đang được thực tiễn giáo dục đặt ra và yêu cầu mỗi đơn vị nhà trường ở từng địa phương phải tìm cách giải quyết.

Phát huy các giá trị đạo đức truyền thống và nhân cách tốt đẹp của nhà giáo trong cuộc vận động, cuối cùng **không ngoài công việc cụ thể là**: Trên cơ sở thấu suốt những tư tưởng của Bác Hồ kính yêu về giáo dục-đào tạo, bằng cái “**tâm**” trong sáng và cái “**tâm**” luôn vươn tới khát vọng, các nhà giáo chúng ta cùng các lực lượng xã hội liên quan hãy ngồi lại thống nhất xem xét, đánh giá đúng mức thực trạng từng nội dung so với yêu cầu cuộc vận động đặt ra; từ đó thống nhất đề ra những giải pháp cụ thể để tổ chức thực hiện, gắn chặt với trách nhiệm của mỗi nhà giáo, mỗi thành viên và tổ chức liên quan.

Dưới ngọn cờ độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội do Chủ tịch Hồ Chí Minh khởi xướng, cách mạng nước ta đã đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác ngày một vẻ vang hơn.

Trên nền tảng tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục-đào tạo, sự nghiệp “*Trăm năm trồng người*” của chúng ta chắc chắn sẽ thành công trong công cuộc đổi mới.

Từ những vấn đề cơ bản, mang tính chất mở đầu cho cuộc Hội thảo vừa nêu, tiếp theo đây, chúng ta sẽ lần lượt đi vào từng báo cáo cụ thể.

Rất mong từ các báo cáo cụ thể và những ý kiến đóng góp, tham luận của quý đại biểu, chủ đề của cuộc Hội thảo sẽ được sáng tỏ hơn; và đây cũng chính là mục tiêu cuối cùng cuộc Hội thảo nhằm đạt đến, để mỗi đơn vị nhà trường trong tỉnh có thêm các giải pháp, đưa cuộc vận động đạt kết quả mong muốn.

XÂY DỰNG ĐẠO ĐỨC NHÀ GIÁO TRONG CUỘC VẬN ĐỘNG

“Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”

Lê Thị Bạch Lưu
(Chủ tịch Hội CGC huyện Ba Tri)

Năm 2008, Bộ Giáo dục và Đào tạo đã ban hành Quyết định số 16/2008/QĐ/BGD&ĐT ngày 16 tháng 8 năm 2008 quy định về đạo đức nhà giáo. Theo quyết định này thì nhà giáo phải có phẩm chất chính trị, đạo đức nghề nghiệp, lối sống gương mẫu và phải biết giữ gìn bảo vệ truyền thống đạo đức nhà giáo. Cũng trong năm 2008, Bộ GD&ĐT đã ra Chỉ thị số 40/2008/BGD&ĐT ngày 22 tháng 7 năm 2008 về việc phát động phong trào thi đua “*Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực*” để tăng cường biện pháp nâng cao hiệu quả giáo dục trong trường phổ thông.

Đối chiếu với những quy định về đạo đức nhà giáo của Bộ GD&ĐT, chúng ta thấy hầu hết giáo viên ngày nay đều đảm bảo có được những phẩm chất tốt đẹp của Nhà giáo Việt Nam. Hơn cả triệu nhà giáo chúng ta ở mọi miền đất nước vẫn ngày đêm miệt mài, bám trường, bám lớp, sẵn sàng hy sinh quyền lợi bản thân để cống hiến hết mình cho sự nghiệp “Trồng người” để Tổ quốc mãi mãi xanh tươi.

Đã có hàng trăm, hàng ngàn giáo viên tình nguyện dạy học ở miền núi cao, vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo. Cũng đã có biết bao người thầy sống đạm bạc, chia sẻ phần thu nhập ít ỏi của mình để giúp đỡ học sinh nghèo học giỏi.... Chính từ những việc làm bình thường ấy đã góp phần nâng cao uy tín của người thầy và giữ vững truyền thống “Tôn sư trọng đạo” của nhân dân ta vốn có từ lâu đời.

Rất tiếc, trong khi đa số nhà giáo vẫn tiếp tục giữ vững và phát huy phẩm chất cao đẹp của người thầy thì cũng có một bộ phận giáo viên suy thoái về phẩm chất đạo đức, lối sống; có biểu hiện thiếu gương mẫu; thậm chí có hành vi thô bạo, xúc phạm đến danh dự, nhân phẩm, xâm phạm thân thể học sinh, vi phạm Luật giáo dục, Luật chăm sóc và bảo vệ trẻ em Việt Nam. Dư luận xã hội đang hết sức bất bình trước các tình trạng đó.

Qua báo chí phản ánh, hàng năm, cả nước ta có vài chục trường hợp giáo viên vi phạm đạo đức nhà giáo. Mỗi lần nghe được tin này, mỗi người chúng ta không khỏi đau xót, nhức nhối và suy nghĩ. Nhưng đó không phải là phổ biến. Chúng ta phải khẳng định như vậy để vững bước, tiếp tục tiến lên trọng sự nghiệp “Trồng người”.

Tham gia trong buổi Hội thảo hôm nay, tôi xin trình bày ý kiến cá nhân về một trong những vấn đề mà tôi luôn trăn trở trong tình hình giáo dục hiện nay, đó là việc dạy thêm tràn lan của giáo viên các cấp.

Theo điều 4, chương II của Quyết định số 16/2008/QĐ-BGD&ĐT ngày 16 tháng 8 năm 2008 của Bộ trưởng Bộ GD&ĐT thì giáo viên phải có tâm huyết với nghề nghiệp, có ý thức giữ gìn danh dự, lương tâm nhà giáo..., tận tụy với công việc, thực hiện đúng điều lệ, quy chế, nội quy của đơn vị, của trường, của ngành... Liên hệ đến việc dạy thêm của giáo viên hiện nay, tôi thấy có nhiều trường hợp đã vi phạm quy định của ngành. Hầu hết giáo viên đều có dạy thêm ở nhà, không phân biệt giáo viên được xếp loại chuyên môn khá hay trung bình; giáo viên nghỉ hưu cũng có dạy thêm. Trong khi dạy thêm, giáo viên đã dạy trước chương trình hiện học trên lớp, ít ai chú trọng đến việc luyện tập, củng cố kiến thức đã học nhằm giúp học sinh nắm vững hơn những bài đã học. Do đã học trước bài ở lớp học thêm nên khi vào lớp, học sinh không hứng thú khi học bài mới. Có khi giáo viên ít quan tâm đến những học sinh không đi học thêm ở nhà mình.

Trường dạy ngày 2 buổi, giáo viên cũng dạy thêm ở nhà buổi tối. Vừa học xong 2 buổi ở trường, tối tối cha mẹ lại phải đưa con đến nhà giáo viên để học thêm, rồi ngồi chờ rước con. Học xong, các em mệt đừ, cha mẹ các em thì ứ ỏi, trông thật đáng thương!

Học sinh tiểu học học ngày hai buổi, đã được củng cố, bổ sung kiến thức vào buổi thứ hai, có cần học thêm không?

Một số học sinh mẫu giáo cũng học thêm chương trình lớp một để biết đọc, biết viết trước khi vào lớp một. Ở tuổi mẫu giáo, các em cũng phải tập đọc, tập viết cả buổi ở nhà cô giáo, không có thời gian vui chơi, giải trí, thật đáng tội nghiệp.

Có lớp học thêm rất đông học sinh, trên cả trăm em, giáo viên phải dùng micro để giảng bài (học sinh phổ thông trung học), giáo viên không biết mặt học sinh nào. Có em đến lớp chỉ để ngủ gật, giáo viên chẳng quan tâm đến việc hiểu hoặc không hiểu bài của các em. Kết quả, giáo viên thì thu nhập nhiều, nhưng học sinh thì có mấy em học tốt?

Thực tế nhiều năm nay, các cấp quản lý giáo dục đã đưa ra rất nhiều biện pháp để quản lý việc dạy thêm tràn lan của giáo viên như: đã đề ra quy định về chuyên môn của giáo viên, về phòng học, về thời gian, về học phí, về chương trình dạy thêm... nhưng việc chấp hành quy chế của giáo viên chưa tốt và các cấp quản lý giáo dục cũng còn gặp khó khăn trong việc giải quyết vấn đề này. Phân tích nguyên nhân dẫn đến tình trạng dạy thêm, chúng ta thấy phần lớn giáo viên ở vùng sâu, nông thôn không dạy thêm vì có việc làm khác ngoài việc dạy học; còn giáo viên ở thành phố, thị xã, thị trấn,... không có thu nhập gì khác ngoài dạy thêm. Mặt khác, phụ huynh học sinh cũng yêu cầu giáo viên phải dạy thêm để giúp con em họ học tốt hơn...

Tôi xin đề xuất một số ý kiến nhằm góp ý với việc quản lý dạy thêm của các cấp quản lý giáo dục như sau:

-Trước hết, các trường cần tiếp tục thực hiện nghiêm túc và hiệu quả Chỉ thị số 2516/CT-BGD&ĐT về việc thực hiện cuộc vận động “*Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh*”. Trong quá trình học tập, liên hệ thực tiễn, cần lựa chọn những tấm gương tiêu biểu, gần gũi với cán bộ công chức trong ngành để mọi người học tập và làm theo. Hàng năm, các trường tổ chức cho toàn thể cán bộ quản lý, giáo viên, nhân viên đánh giá những mặt được, những mặt còn hạn chế của từng cá nhân. Từ đó, xây dựng phương hướng rèn luyện đạo đức, lối sống, chuyên môn, nghiệp vụ cho mỗi người, trong đó cần nhấn mạnh yêu cầu: Mỗi thầy cô giáo là một tấm gương về đạo đức, tự học và sáng tạo.

-Thứ hai, Phòng GD&ĐT cần kiểm tra chặt chẽ hơn nữa việc dạy thêm của giáo viên ở trường Tiểu học dạy ngày hai buổi; thường xuyên chỉ đạo giáo viên cần nâng cao chất lượng dạy học trên lớp, cần quan tâm đến các đối tượng học sinh, nhất là học sinh yếu, học sinh trung bình để có biện pháp giúp đỡ thêm cho các em tiếp thu tốt bài học. Giáo viên phải phát huy tinh thần học tập tích cực của học sinh, gần gũi, thương yêu các em. Có như vậy, thầy và trò mới hoàn thành nhiệm vụ dạy và học trên lớp.

-Thứ ba, đối với cha mẹ học sinh, nhà trường cần làm tốt công tác tuyên truyền, giải thích để họ biết rằng hàng ngày nên dành thời gian thích hợp để kiểm tra việc học bài và làm bài tập ở nhà của con em nhưng tránh gây áp lực cho chúng. Cha mẹ các em không cần thiết phải đưa các em đi học thêm chương trình lớp một (đối với học sinh mẫu giáo) cũng như không yêu cầu giáo viên dạy thêm ở nhà (đối với học sinh Tiểu học) vì sẽ làm cho học sinh mệt mỏi hơn và không hứng thú học tập trên lớp sau này.

-Cuối cùng, các cấp quản lý giáo dục cần kiên quyết xử lý những trường hợp vi phạm đạo đức nghề nghiệp, thiếu gương mẫu trong đạo đức, lối sống, vi phạm quy chế chuyên môn, nghiệp vụ của giáo viên.

Đầu năm học 2007-2008, Phó Thủ tướng Nguyễn Thiện Nhân cho biết: *Trong đợt sinh hoạt đầu năm, chúng tôi đề nghị thầy, cô giáo ở các trường xem lại, trong những năm học vừa qua, đặc biệt năm vừa rồi, mình đã chăm sóc, ứng xử với học trò chưa đúng chỗ nào. Nếu thấy không thể khắc phục những hạn chế đó thì không nên ở lại trong ngành, có thể chọn việc khác.*

Kết thúc bài viết này, tôi nhớ đến những câu thơ trong văn bia ở nhà bia tưởng niệm liệt sĩ ngành Giáo dục tại huyện Tân Biên, tỉnh Tây Ninh.

Xin được đọc những câu thơ này để kính dâng những liệt sĩ Nhà giáo đã yên nghỉ nơi đây:

*“Hiến thân cho nước: sống đã vinh mà chết cũng vinh
Hết dạ vì dân: mệnh chẳng thọ mà danh lại thọ
Đạo làm thầy mãi mãi nêu cao
Gương tri thức đời đời sáng tỏ”.*

(Ba Tri, 06-6-2011)

RÈN LUYỆN ĐẠO ĐỨC NGHỀ NGHIỆP XÂY DỰNG TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN, HỌC SINH TÍCH CỰC

Trần Thị Hương
(*Chủ tịch Hội CGC Giồng Trôm*)

Tất cả các thầy giáo, cô giáo được đào tạo trong các trường Sư phạm đều được học qua chương trình Tâm lý giáo dục. Một trong những nội dung quan trọng của chương trình này là ĐẠO ĐỨC NHÀ GIÁO.

Trong xu thế phát triển của ngành, Bộ GD&ĐT cũng đã đặc biệt quan tâm đến việc xây dựng đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục, giáo viên. Ngày 16/4/2008, Bộ GD&ĐT đã ký Quyết định số 16/2008/QĐ-BGDĐT, ban hành Quy định về đạo đức nhà giáo với những quy định rất cụ thể về phẩm chất chính trị; đạo đức nghề nghiệp; lối sống, tác phong; giữ gìn, bảo vệ truyền thống đạo đức nhà giáo. Tiếp sau đó, Bộ GD&ĐT cũng đã có chỉ thị số 40/2008/CT-BGDĐT ngày 22/7/2008 v/v phát động phong trào thi đua "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực" trong các trường phổ thông giai đoạn 2008 - 2013. Một trong những nội dung chủ yếu của chỉ thị này là "*Dạy và học có hiệu quả, phù hợp với đặc điểm lứa tuổi của học sinh ở mỗi địa phương, giúp các em tự tin trong học tập*".

Bài tham luận này, tôi chỉ đề cập đến vấn đề rèn luyện đạo đức nghề nghiệp của nhà giáo, phần đầu dạy và học có hiệu quả, đáp ứng yêu cầu xây dựng "Trường học thân thiện, học sinh tích cực".

Thứ nhất: Đạo đức nghề nghiệp đòi hỏi nhà giáo phải tâm huyết với nghề; có ý thức giữ gìn danh dự, lương tâm nhà giáo; có tinh thần đoàn kết, thương yêu, giúp đỡ đồng nghiệp trong cuộc sống và trong công tác; có lòng nhân ái, bao dung, độ lượng, đối xử hòa nhã với người học, đồng nghiệp; sẵn sàng giúp đỡ, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp chính đáng của người học, đồng nghiệp và cộng đồng. Thật vậy, chỉ khi nào thật sự tâm huyết với nghề thì người thầy giáo mới có thể vượt qua mọi khó khăn, thử thách, buồn phiền trong cuộc sống cũng như trong công tác để hoàn thành thật tốt chức trách của một nhà giáo mẫu mực - một công dân gương mẫu. Một nhà giáo tâm huyết với nghề cũng không chỉ mong có được sự tiến bộ cho riêng mình mà còn luôn có ý thức xây dựng tình đoàn kết, thương yêu, san sẻ, giúp đỡ lẫn nhau để cả tập thể sư phạm cùng tiến bộ. Một nhà giáo tâm huyết với nghề phải luôn có lòng nhân ái, bao dung, độ lượng. Chúng ta đều biết rằng, "hành trang" của mỗi học sinh mang theo vào lớp học đều không giống nhau. Vì vậy, thành quả các em đạt được sẽ không sao đồng đều như nhau. Sẽ có những học sinh thông minh, khéo khỉnh, nhanh nhẹn; nhưng cũng sẽ có những học sinh chậm chạp, yếu kém, nghịch ngợm, chưa ngoan; thậm chí còn có những em phạm phải lỗi lầm. Nếu không xuất phát từ lòng nhân ái, độ lượng,

bao dung thì có lẽ người thầy giáo chỉ nghĩ đến những hình thức răn đe, xử phạt mà sẽ rất khó trái lòng mình để dù gặp bất kỳ trường hợp nào cũng thể hiện sự cảm thông, tình thương yêu, sẵn sàng giúp đỡ, động viên, cảm hóa, thuyết phục học sinh của mình.

Thứ hai: Đạo đức nghề nghiệp đòi hỏi nhà giáo phải tận tụy với công việc; thực hiện đúng điều lệ, quy chế, nội quy của đơn vị, nhà trường, của ngành. Phải toàn tâm, toàn ý tập trung thời gian, công sức, trí tuệ để đầu tư cho từng nhiệm vụ được giao. Phải đảm bảo hiệu quả chất lượng của từng hoạt động giáo dục, của từng giờ lên lớp. Không chỉ giảng suông cho hết nội dung sách giáo khoa, cho hết thời gian quy định mà phải biết cách giúp tất cả học sinh nắm được kiến thức trọng tâm và nhất là giúp các em biết cách tự học. Phải luôn tâm niệm rằng nếu không có sự chịu khó nghiên cứu, đầu tư thích đáng cho công việc thì kết quả thu được chắc chắn sẽ không cao. Và suy cho cùng, đây cũng là biểu hiện thiếu tôn trọng người học. Hiểu vấn đề là thế, nhưng trong thực tiễn, do nhiều nguyên nhân khách quan, chủ quan khác nhau thì lòng tận tụy với công việc, với nghề nghiệp ở mỗi nhà giáo vẫn còn nhiều điều đáng quan tâm. Cần phải quyết tâm rèn luyện thường xuyên, liên tục.

Thứ ba: Đạo đức nghề nghiệp đòi hỏi nhà giáo phải công bằng trong giảng dạy và trong giáo dục, đánh giá đúng thực chất năng lực của người học. Bất kỳ một học sinh nào khi vào lớp học đều phải được thầy giáo, cô giáo dạy dỗ, chăm sóc, giúp đỡ, được hưởng thụ các phương tiện, điều kiện học tập như nhau. Người thầy giáo phải tuyệt đối không định kiến, thiên vị, phân biệt đối xử với học sinh. Ở đây, công bằng còn là việc phải đặc biệt quan tâm đến những học sinh gặp khó khăn trong học tập, trong cuộc sống. Cần huy động nhiều nguồn lực, nhiều giải pháp để giúp đỡ các em vượt qua trở ngại, tự tin vươn lên trong học tập. Người thầy giáo cần phải biết nâng niu, trân trọng, đánh giá đúng mức những tiến bộ của học sinh, dù đây là những tiến bộ rất nhỏ. Những lời động viên, khích lệ kịp thời của thầy cô giáo sẽ là “liều thuốc hiệu nghiệm” giúp các em học sinh chưa ngoan, chưa giỏi xóa dần mặc cảm tự ti, nhút nhát; tạo điều kiện để các em mạnh dạn hòa nhập, vươn lên cùng bạn bè.

Thứ tư: Đạo đức nghề nghiệp đòi hỏi người thầy giáo phải thường xuyên thực hiện phê bình và tự phê bình, không ngừng học tập nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, ngoại ngữ, tin học để hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của sự nghiệp giáo dục. Với ý thức rèn luyện đạo đức nghề nghiệp, người thầy giáo luôn nghiêm túc tự phê bình, đánh giá kết quả công việc của mình. Không chỉ đổ lỗi cho khách quan mà phải nghiêm khắc, thẳng thắn nhận thiếu sót do chủ quan của bản thân. Tự nhận xét đánh giá sau mỗi giờ dạy là việc làm hết sức cần thiết, nhưng trong thực tế, không ít giáo viên đã xem nhẹ yêu cầu này hoặc nếu có nhận xét thì thường chỉ thấy giờ dạy chưa thành công là do lỗi của học sinh, còn mình không có khuyết điểm gì. Một mặt do giáo viên chưa nghiêm túc trong việc tự phê bình, mặt khác do năng lực sư phạm còn hạn chế

nên chưa thấy hết những thiếu sót từ bản thân mình. Do vậy, không ngừng học tập để nâng cao trình độ về mọi mặt là yêu cầu bức thiết, thường nhật đối với mỗi nhà giáo nhằm đáp ứng yêu cầu ngày càng cao đối với sự phát triển của xã hội và sự đổi mới của ngành giáo dục và đào tạo,

Các phẩm chất nêu trên không có gì cao xa, vượt quá khả năng phấn đấu của nhà giáo. Tuy nhiên, không phải ở tất cả mọi lúc, mọi nơi, mỗi nhà giáo đều thể hiện một cách đầy đủ, triệt để. Phải thật sự có tâm huyết, có nhiệt tình, có lòng yêu nghề, yêu người thì người thầy giáo mới không bao giờ chấp nhận sự hời hợt, dễ dãi với bản thân, luôn luôn phấn đấu để ngày càng hoàn thiện hơn các phẩm chất đạo đức nghề nghiệp, xứng đáng là tấm gương sáng.

Thêm nữa, bầu không khí thân thiện, chan hòa trong nhà trường, trong cộng đồng sẽ là vô cùng cần thiết giúp nhà giáo rèn luyện đạo đức nghề nghiệp. Ở đó hoàn toàn không có sự tị hiềm, đố kỵ mà chỉ có sự cảm thông, chia sẻ, đoàn kết, giúp đỡ lẫn nhau để cùng nhau hoàn thành tốt nhiệm vụ. Nhân tố quyết định yêu cầu này phải kể đến vai trò của đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục. Người cán bộ quản lý phải luôn là cánh chim đầu đàn, gương mẫu, công tâm trong mọi trường hợp, mọi phương diện; có năng lực sư phạm, năng lực tổ chức, phán đoán tốt; phải là hạt nhân đoàn kết, có khả năng huy động, tập hợp mọi thành viên trong đơn vị và tạo được ảnh hưởng tích cực trong cộng đồng dân cư.

ĐẠO ĐỨC NHÀ GIÁO TRONG “XÂY DỰNG TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN, HỌC SINH TÍCH CỰC”

Trần Văn Thổ

(Chủ tịch Hội CGC xã Bình Khánh Tây-Mô Cày Nam)

Nói về hiệu quả của giáo dục, nhiều người đồng tình với nhận định: “Trường học, nơi mà chính nó làm giảm dần những nhà tù trong từng đất nước”. Hồ Chủ tịch đánh giá cao vai trò của giáo dục:

*“Lúc ngủ cũng như lương thiện
Tỉnh ra mới phân biệt dữ hiền
Hiền dữ phải đâu là tính sẵn
Phần nhiều do giáo dục mà nên”*

Leibnitz, nhà toán học Đức cho rằng: “Ai làm chủ giáo dục, có thể thay đổi thế giới”.

Nhìn ở góc độ nào, giáo dục cũng có tầm quan trọng đặc biệt nên nước nào cũng tập trung cho giáo dục. Tổ chức văn hóa thế giới UNESCO đã đề xướng phong trào “Nhà trường thân thiện, học sinh tích cực”. Đến tháng 7/2008, Việt Nam phát động phong trào thi đua “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”.

Ba năm qua, có sự đồng thuận của xã hội, sự nòng cốt của nhà trường, cuộc vận động đã có kết quả bước đầu.

Trong cuộc hội thảo này, Hội CGC xã Bình Khánh Tây phát biểu đôi điều về “Đạo đức nhà giáo trong cuộc vận động xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”.

Mục đích chủ yếu và ý nghĩa quan trọng nhất của phong trào này là “Tạo nên một môi trường giáo dục (GD) cả về vật chất và tinh thần, an toàn, bình đẳng, gây hứng thú cho học sinh (HS) trong học tập, nâng cao chất lượng giáo dục trên cơ sở nỗ lực của nhà trường, xã hội và người học” (*). Để đạt mục đích và ý nghĩa đó, nhà trường thân thiện đề ra năm nội dung mà nhà giáo (NG) có vai trò lớn, nếu không có đạo đức soi đường thì khó hoàn thành tốt nhiệm vụ.

1. Trường lớp xanh, sạch, đẹp, an toàn:

Cơ sở vật chất (CSVC), trang thiết bị là điều kiện quan trọng; không có trường ra trường, lớp ra lớp thì khó có chất lượng GD. Từ vài thập niên trở lại đây, nhà nước đã đầu tư xây dựng trường đạt chuẩn về CSVC đến tận vùng nông thôn, làm cho trường xanh-sạch-đẹp là trách nhiệm của tập thể sư phạm nhà trường mà nòng cốt là thầy và trò.

Để phủ xanh khuôn viên trường, cần trồng cây gì, trồng ở vị trí nào? Từng NG chủ nhiệm lớp gọi ra để HS tham gia đề xuất. Ban lãnh đạo trường tập hợp, định hướng, đôn đốc kiểm tra việc thực hiện.

Ngoài cây xanh, trường cần trồng hoa kiểng phù hợp để tăng vẻ mỹ quan của trường.

Để giữ gìn lớp, sân chơi, bãi tập, nhà vệ sinh... được sạch không phải là dễ, nhất là ở tiểu học, các em chưa có ý thức giữ gìn, bảo quản. NG phải từng bước hình thành thói quen cho các em: biết bỏ rác vào thùng, không vẽ, bôi bẩn bàn ghế, tường vách, giới sạch nhà vệ sinh sau khi sử dụng...

NG cần gợi ý cho HS ý thức và thực hiện việc làm đẹp trường lớp; trang thiết bị trong phòng học sắp xếp như thế nào cho thuận lợi trong sử dụng mà lại có tính thẩm mỹ; khẩu hiệu, tranh ảnh, bản đồ, giày dép, nón... đặt đúng chỗ, hài hòa sẽ làm tăng vẻ đẹp cho không gian trường lớp.

CSVC, trang thiết bị còn phải đảm bảo tính an toàn cho thầy trò khi sử dụng. Dù trong trường có phân công người phụ trách CSVC, nhưng NG cần bao quát trước những tình huống xấu có thể xảy ra, tác hại đến HS.

Để thực hiện nội dung “Xanh-sạch-đẹp-an toàn”: vào đầu năm học, NG sau khi nhận bàn giao CSVC từ Ban Giám hiệu, sẽ bàn giao lại cho tập thể lớp, thông qua ban cán bộ lớp, giao cho em lớp phó lao động – CSVC theo dõi nhận xét đánh giá việc bảo quản, giữ gìn của lớp trong sinh hoạt lớp cuối tuần.

NG cần lưu ý, tuyên dương những cá nhân, tập thể thực hiện tốt; nhắc nhở, phê bình cá nhân, tập thể vi phạm. Đây cũng là nội dung để NG căn cứ vào khi nhận xét đánh giá đạo đức HS vào cuối năm học.

Từ việc phân công trực nhật: quét dọn phòng học, sân chơi, nhà vệ sinh, chăm sóc cây trồng, hoa kiểng... góp sức giữ cho trường đẹp, lớp xinh, tuy là việc nhỏ nhưng có ý nghĩa lớn là hình thành nếp sống văn minh, bảo vệ môi trường. Điều này sẽ theo các em khi các em về sống ở xóm ấp mình. Yêu trường, bảo vệ trường là hạt giống tốt, sẽ nảy nở thành tình yêu quê hương đất nước khi các em lớn lên.

2. Dạy và học hiệu quả, phù hợp với lứa tuổi của HS, giúp HS tự tin học tập.

Muốn dạy có hiệu quả, NG phải cố gắng không ngừng để giỏi về chuyên môn, đầu tư thời gian, công sức để cập nhật kiến thức, yêu thích chuyên môn mình dạy, chuẩn bị kỹ từng tiết dạy. Bài ngày mai lên lớp, ít nhất là đêm nay phải nằm trong óc mình, không chỉ ở một dạng mà nhiều dạng khác nhau để khơi gợi, phát huy trí lực HS, để chủ động xử lý khi HS có cách hiểu, cách giải hoặc có những thắc mắc thông minh. Thật chủ động khi triển khai bài dạy mới, trên cơ sở NG đã có sự nghiền ngẫm, chất lọc. Thực tế giảng dạy, đôi khi dù chuẩn bị kỹ, NG cũng có thể lâm vào tình thế bế tắc trên lớp, cũng có khi HS hỏi những điều mà mình chưa thể giải đáp thỏa đáng. Những trường hợp này, NG nên thành thật với HS: “Sẽ nghiên cứu rồi trả lời sau”, đừng vì sĩ diện mà trả lời tràn giang hay qua loa, chiếu lệ hoặc áp chế HS làm cho các em rối thêm.

Điều quan trọng là liên hệ thực tế, gắn kiến thức với cuộc sống, không phải lúc nào cũng làm được điều đó. Nhưng điều NG cần lưu ý, đừng để HS có nếp nghĩ “Sách vở là sách vở, không có quan hệ gì với cuộc sống”, không phải sách giáo khoa nói sao mình dạy vậy, hết buổi, hết tiết rồi thôi. Thầy giáo khác báo cáo viên hay

phát thanh viên. Có những bài có nội dung trừu tượng, NG phải biết tìm trong kiến thức của mình ra cái để so sánh ví von, dựa HS từ biết cái cụ thể đến cái trừu tượng.

NG cần lưu ý vấn đề tiềm năng con người. Ông Ibuka - Hội trưởng Hội phát minh Nhật Bản kiêm Tổng thư ký Hiệp hội mở mang trí lực trẻ em - đã làm thí nghiệm: lấy hạt cà chua bình thường, khi hạt nảy mầm, ông trồng vào một bể nước, thường xuyên thay đổi thức ăn, điều hòa chế độ chăm bón, ánh sáng, độ ẩm..., thay đổi hoàn toàn môi sinh của cây. Sau 6 tháng, cây cà có đường kính 25cm, cành lá xum xuê dài từ 2-3m, trùm kín một diện tích 25m² và đã có 1.300 quả.

Kết quả này chẳng có gì lạ, chỉ đơn giản là tách cây cà chua bình thường ra khỏi môi trường đất bấy lâu kìm hãm sự tăng trưởng của nó; đồng thời cung cấp đầy đủ chất dinh dưỡng, ánh sáng, nước, không khí mà nó cần. Trong khi cây cà chua trồng theo cách cũ, cho nhiều lắm cũng độ 100 quả.

Kết quả trên cho thấy rằng: đối với 1 hạt cà chua bình thường, trong quá trình sinh trưởng của nó ẩn chứa một tiềm năng lớn lao biết chừng nào mà lâu nay ta không hề hay biết.

Từ đó, ta thấy rằng: tiềm năng con người cũng vậy. Nhiều người cho rằng phương pháp giáo dục cũ đã khóa kín sự phát triển kỳ diệu ấy, không khai thác hết tiềm năng của con người.

Cho nên vấn đề đổi mới phương pháp là hết sức cần thiết quan trọng, ngành đã có chủ trương, thực hiện đã khá lâu nhưng kết quả thì chưa nhiều. Vì cho đến thời điểm này vẫn còn khá đông NG được học tập trong cơ chế của phương pháp dạy cũ, vào trường sư phạm cũng được đào tạo theo phương pháp chưa mới, lại có thời gian sống trong bao cấp, sinh hoạt trong trường từ nhiều năm đã hình thành thói quen bao cấp "Bảo sao làm vậy" cũng chưa dễ phá bỏ ngay được. Thầy giảng, trò ghi; thầy đọc, trò chép. Nói chung là "Thầy làm thay, trò ăn sẵn". Học sinh chỉ cần nhớ, nhớ càng nhiều càng tốt, nhớ nhiều thì làm bài thi đạt kết quả cao. Cách dạy như vậy, người học dễ trở thành kẻ thừa hành, ít chủ động sáng tạo. Vì xung quanh ta: trong lòng đất, trong lòng biển, trong bầu khí quyển... có biết bao điều mới lạ cần khám phá, bắt nó phục vụ đời sống con người nên phải đổi mới phương pháp thật hiệu quả. Có nhìn vấn đề như vậy, mới có tình cảm với yêu cầu đổi mới, mới có quyết tâm.

Muốn dạy tốt, NG phải biết cầu thị ở mọi nơi, mọi lúc, tìm hiểu nắm bắt thông tin có liên quan gần xa đến môn, lớp mình dạy. NG ưu tú Phùng Đình Ước chỉ ra rằng: *"Những thầy giỏi có trình độ, có năng lực là những thầy biết cách tự học, biết khiêm tốn học hỏi, biết trăn trở tư duy, biết không bằng lòng với chính mình, biết cầu tiến, mong muốn sự hoàn thiện, có ý chí vươn lên cùng với ý thức trách nhiệm và tình thương yêu đối với HS. Thầy giáo giỏi là biết được giới hạn của mình, biết điều mình chưa biết, để cố gắng học hỏi hoàn thiện"*.

Để giúp HS tự tin học tập, NG cần thật sự quan tâm đến các em, chẳng những trên lớp mà còn ở nhà, ở xóm các em đang sống, hiểu những nhu cầu thầm kín của các em, là chỗ dựa cho các em khó khăn, cơ nhỡ, sẵn sàng kịp thời nâng lên khi các em vấp ngã.

Công bình với các em. Thực tế trên lớp, con nhà khá giả thường sạch sẽ, tinh tươm nên dễ được tình cảm của NG; con nhà nghèo không được như vậy, cần được NG quan tâm chăm sóc nhiều hơn. Khi có sự mâu thuẫn giữa HS giàu và HS nghèo, NG cần cân trọng xử lý, không nghiêng về phía em giàu, dù độ nghiêng rất ít cũng dễ bị em nghèo phát hiện ra và làm em tủi thân.

Động viên, chấp cánh cho các em bằng gương những danh nhân, bằng gương những người thật việc thật ở nhiều nơi, ở tại trường, có khi bằng chính sự phấn đấu vượt khó của NG. Đặc biệt quan tâm giúp đỡ những em nghèo vượt khó, học giỏi, vận động đề xuất những cá nhân, tổ chức từ thiện hỗ trợ.

Biết trân trọng các em: Hiện tại trên lớp, HS là những đứa trẻ, kém thầy về nhiều mặt, nhưng 5-10 năm sau, các em lớn lên học cao hiểu rộng hơn thầy. Đó là điều tốt. "Trò hơn thầy vận nước mới hưng". Thầy là dòng sông, là con thuyền. Có những con thuyền cả đời không ra được khỏi dòng sông, nhưng cũng có nhiều thuyền nhờ sông ra biển lớn. Thầy cần biết điều đó để trân trọng các em.

Đối với HS hư, người thầy không thất vọng, không bó tay, mà phải có lòng tin vào các em, vào sức mạnh của GD. Dù hư, nhưng từ sâu thẳm tâm hồn, em đó có muốn vậy không? Gia đình em đó và xã hội có muốn vậy không? Nên kéo em ra khỏi tình trạng này. NG Không đơn độc. Cho dù em đó hư đến 99% thì cũng còn 1% tốt. NG hãy như người nhóm bếp, khéo léo làm cho đóm sáng từ 1% ấy bùng lên xua dần bóng tối của sự hư hỏng.

Đối với HS yếu kém cũng vậy. Dù đã kiên trì vẫn chưa tiến bộ, NG cũng đừng nản lòng, chịu khó truy nguyên nhân, coi lại phương pháp giảng dạy của mình, của đồng nghiệp, phối kết hợp với Đoàn, Đối với gia đình HS, rồi phụ đạo để lấp dần lỗ hổng kiến thức cho các em.

Xuất phát từ tình thương yêu sâu sắc các em, vì sự tiến bộ lâu dài của các em mà cân nhắc, lựa chọn và thực hiện tốt những biện pháp động viên, khen thưởng, kỷ luật; quan tâm uốn nắn từng biểu hiện chưa tốt, dù nhỏ của các em.

3. Rèn kỹ năng sống cho các em:

Lúc nhỏ các em sống trong gia đình, có cha mẹ lo, khi vào trường có thầy, cô. Đến THCS, THPT cuộc đời mở ra trước mắt các em bao điều lạ lẫm. Rất ít gia đình chuẩn bị tâm thế cho con đến trường. Rất nhiều nhà trường chỉ lo cung cấp kiến thức, ít quan tâm rèn luyện kỹ năng sống cho HS, nên nhà trường xa rời cuộc sống, không đáp ứng được kỳ vọng của xã hội.

Trước khi làm thầy, NG cũng là HS, hãy nhớ lại tuổi học trò của mình, nhớ lại lúc chập chững bước vào đời khó khăn, ngõ ngàng, vấp vấp như thế nào để rút kinh nghiệm và chuẩn bị cho các em. Chuyên môn đã nặng rồi, nếu NG không yêu trẻ, không tha thiết với tương lai của các em thì sẽ không làm tốt yêu cầu quan trọng và cần thiết này.

Làm sao để các em:

-Ứng xử có văn hóa trong gia đình, xóm giềng, thầy cô, bạn bè

- Biết bảo vệ và rèn luyện thân thể để có sức khỏe tốt
- Ngừa tai nạn giao thông và các tai nạn khác
- Không sa vào các tệ nạn xã hội
- Giải quyết hợp lý các tình huống mâu thuẫn
- Phê phán mọi hành vi bạo lực
- Hòa nhập vào tập thể, biết làm việc theo nhóm, đồng tình với cái đúng, phê bình cái xấu, cái sai
- Biết tự học, tự chiếm lĩnh tri thức
- Sống có lý tưởng, có mục đích, có ước mơ

Trong xã hội ta hiện nay, mặt trái của kinh tế thị trường có những biểu hiện rất đáng lo ngại: người người đồ xô đi kiếm tiền, kiếm danh,... bất chấp đạo đức, lương tâm; nhiều phụ huynh làm ăn gian lận, phạm pháp; tình trạng cán bộ quan liêu, tham nhũng, lãng phí,... Một bộ phận NG không vững vàng trước bối cảnh đó, đã đánh mất mình, truyền thống đạo đức nhà giáo bị bào mòn dần... làm cho HS mất phương hướng, mất niềm tin.

Nước ta đổi mới, mở cửa, hội nhập gần 25 năm, ta tiếp nhận học tập được nhiều cái hay của nước ngoài, nhưng tiêu cực theo vào cũng không phải là ít, dù nhà nước đã có sự tập trung ngăn chặn.

Sự ra đời của mạng vi tính, bùng nổ thông tin. Tốt, xấu lẫn lộn. Trong bối cảnh như vậy, theo NGUT Trần Đình Ước: "*Vai trò giáo dục đặc biệt quan trọng, NG phải làm sao để sách vở và cuộc sống, lý thuyết và thực tế không tách rời nhau, làm sao để học sinh nhìn nhận đánh giá những mặt tiêu cực của cuộc sống với con mắt bình tĩnh, phân biệt giữa bản chất và hiện tượng, cái tốt vẫn là chủ đạo, cái xấu là một tồn tại tất yếu trong quá trình vận động phát triển. Cần hợp sức đấu tranh để hạn chế, tiêu diệt làm cho cuộc sống tốt đẹp hơn. Để giáo dục các em có niềm tin vào cái tốt, cái đẹp, sự thể hiện sinh động về đạo đức, phẩm chất của một người thầy là nhân tố cực kỳ quan trọng*".

4. Tổ chức các hoạt động tập thể vui tươi lành mạnh.

Thời gian trong nhà trường phần lớn là học, nhất là thời điểm cận các kì thi, tạo áp lực lớn cho HS. Việc tổ chức các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể thao, trò chơi nhân gian, hội thi biểu diễn dân ca... nhằm giảm áp lực của hoạt động học tập.

Các trò chơi dân gian, các bài hát dân ca, qua sự sàng lọc của thời gian đến nay còn tồn tại là những nét văn hóa của địa phương, cho HS tham gia để các em hiểu rõ hơn, phát huy năng khiếu của các em, tạo bình đẳng giới.

Tùy đặc điểm tâm sinh lý HS và tình hình địa phương nơi trường tọa lạc, trên cơ sở kế hoạch chung của trường, NG dự kiến hoạt động cả năm, có dự kiến lực lượng bên ngoài hỗ trợ.

5. Tham gia tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng ở địa phương, chăm sóc, giữ gìn, tôn tạo công trình địa phương:

Nhằm giáo dục truyền thống đạo lý "Uống nước nhớ nguồn" của dân tộc bằng việc làm cụ thể mà NG là người tổ chức thực hiện. Hướng dẫn HS tìm hiểu qua

người thật, việc thật hoặc qua các nhân chứng; Yêu cầu HS viết lời giới thiệu các di tích cho khách tham quan, cho HS sưu tầm thơ ca, truyện kể về sự kiện lịch sử gắn với di tích; Cho HS viết về gương hy sinh, về thân thế, sự nghiệp của anh hùng liệt sĩ địa phương.

Đóng góp tiền, công sức chăm sóc gia đình liệt sĩ, gia đình chính sách. Giúp cái gì? Thời điểm nào? NG gợi ý HS thảo luận để thống nhất thực hiện.

Qua những việc làm trên, HS hiểu sâu thêm các di tích, hiểu hoàn cảnh và thêm yêu mến gia đình liệt sĩ, thương binh, gia đình chính sách,... để thêm tự hào về di tích, thấy cuộc sống yên lành hôm nay là được đổi bằng biết bao công sức, máu xương; từ phạm vi nhỏ hẹp của làng quê, HS tìm hiểu diện rộng cả nước. Từ đó, các em thấy được trách nhiệm của mình đối với quê hương, đất nước.

Truyền thống nhà trường, truyền thống địa phương nơi trường tọa lạc... là những nội dung gần gũi, cụ thể mà trường và NG cần giới thiệu với HS thông qua người thật, việc thật (mời cán bộ, giáo viên, cán bộ địa phương hoặc học sinh cũ của trường để nói chuyện với HS).

Tóm lại, cuộc vận động "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực" với những nội dung thiết thực là luồng gió mới thổi sinh khí và sức mạnh vào các nhà trường. Nội lực chính để thực hiện là các NG, là tập thể sư phạm trong trường. Chỉ những nhà trường nào có những NG tâm huyết, nặng lòng với HS, thiết tha với tương lai của đất nước thì mới thực hiện cuộc vận động có chất lượng cao.

Với truyền thống NG Việt Nam, NG Bến Tre, tin chắc rằng các nhà trường trên quê hương Đồng Khởi sẽ thực hiện tốt cuộc vận động, từng nhà trường chuyển lên, góp phần đào tạo được lớp người phát triển toàn diện, năng động, nhạy bén, có khả năng thích ứng cao, góp sức xây dựng tỉnh nhà, đất nước giàu mạnh theo kịp yêu cầu của thời đại.

(*) Trích "Cẩm nang xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực", trang 60,61.

RÈN LUYỆN PHẨM CHẤT ĐẠO ĐỨC NHÀ GIÁO THÔNG QUA VIỆC ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIẢNG DẠY

Phòng Giáo dục-Đào tạo TP Bến Tre

Bộ Giáo dục & Đào tạo đã phát động rộng rãi cuộc vận động "Hai không" với 4 nội dung: Nói không với tiêu cực trong thi cử và bệnh thành tích; nói không với vi phạm đạo đức nhà giáo và việc cho học sinh ngồi nhầm lớp và cuộc vận động "Mỗi thầy cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo". Hai cuộc vận động trên đều nêu hai vấn đề "đạo đức nhà giáo". Trong phạm vi tham luận này, chúng tôi xin góp ý kiến về: Rèn luyện phẩm chất đạo đức nhà giáo thông qua việc đổi mới phương pháp giảng dạy.

I. QUAN NIỆM VỀ ĐẠO ĐỨC NHÀ GIÁO:

Theo Thủ tướng Phạm Văn Đồng: "*Nghề dạy học là một nghề cao quý trong các nghề cao quý*". Có lẽ trong tất cả chúng ta khi bước chân vào trường sư phạm, không ai không biết nhận định này, chúng ta mong muốn đạo đức nghề giáo phải cao nhất trong các nghề của xã hội. Bác Hồ từng nói:

*"Hiền dữ phải đâu là tính sẵn,
Phần nhiều do giáo dục mà nên"*.

Đạo đức nhà giáo cũng như đạo đức con người được hình thành qua các giai đoạn và các môi trường giáo dục mà người giáo viên tồn tại và phát triển: Môi trường gia đình, môi trường giáo dục của nhà trường phổ thông, môi trường giáo dục của trường sư phạm, nơi công tác... Trong đó, môi trường giáo dục của trường sư phạm và nơi người giáo viên công tác có tác động rất mạnh tới việc hình thành và giữ vững được những tư chất tốt đẹp của người thầy.

Về phía xã hội, dân tộc ta luôn có truyền thống "Tôn sư trọng đạo", xem các bậc thầy là "Khuôn vàng, thước ngọc" nên đa số các bậc cha mẹ học sinh rất tin tưởng và quan niệm "Không thầy đố mày làm nên", sẵn sàng phó thác con mình với câu: Trăm sự nhờ thầy!

Về phía nhà trường, các cán bộ quản lý và giáo viên đã thực hiện theo Nghị quyết XI của Công Đoàn Giáo dục Việt Nam "*Mỗi thầy cô giáo là tấm gương sáng cho học sinh noi theo*"; hiện nay đang thực hiện Nghị quyết 442/NQ-CP ngày 01/11/2007 của Công đoàn Giáo dục Việt Nam về phát động cuộc vận động "*Mỗi thầy, cô giáo là tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo*".

Về phía bản thân giáo viên, do tác động của kinh tế thị trường theo định hướng xã hội chủ nghĩa, nằm trong bối cảnh chung, việc dạy và học cũng bị tác

động khá gay gắt của nền kinh tế thị trường. Ngành Giáo dục có nhiệm vụ nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài và thực hiện mục tiêu dạy chữ, dạy người và dạy nghề. Để thực hiện được mục tiêu đó, các thầy cô giáo không thể "Dạy một đàng, làm một nẻo", phải dạy bằng chính tấm gương đạo đức của mình. Các thầy, cô giáo luôn không ngừng trau dồi phẩm chất đạo đức nhà giáo.

Theo tâm lý giáo dục học tuổi thiếu niên thì hành vi và sự hình thành nhân cách của học sinh trong lứa tuổi này phụ thuộc phần lớn vào sự nêu gương và "răn dạy" của người lớn, chúng ta cần lưu ý từ "răn dạy" ở đây không hàm ý là phải dùng đòn roi, nhục hình hay những hình thức xúc phạm đến nhân phẩm và thân thể trẻ.

Luật Giáo dục 2005, Điều 75 quy định rõ các hành vi nhà giáo không được làm;

Trong các Điều lệ nhà trường mầm non (Điều 40), tiểu học (Điều 35), trung học (Điều 35) đã quy định rõ những hành vi mà giáo viên và nhân viên không được làm;

Khoản 4 Điều 6 Quy định về Đạo đức nhà giáo ban hành kèm theo Quyết định số 16/2008/QĐ-BGDĐT ngày 16 tháng 4 năm 2008 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định rõ: Không xâm phạm thân thể, xúc phạm danh dự, nhân phẩm của người học, đồng nghiệp, người khác.

Như vậy, luật pháp đã nghiêm cấm những hành vi xúc phạm nhân phẩm và thân thể người học, để không vi phạm những điều luật pháp đã cấm nêu trên, người giáo viên cần suy nghĩ những biện pháp tích cực và có hiệu quả để giáo dục học sinh tốt hơn.

II. THỰC TRẠNG VỀ ĐẠO ĐỨC NHÀ GIÁO:

Những năm qua, Đảng và Nhà nước đã xây dựng được đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục ngày càng lớn mạnh. Đa số nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục đều làm việc tận tụy, tâm huyết với nghề, có phẩm chất chính trị, đạo đức và lối sống tốt. Tuy đời sống còn gặp nhiều khó khăn, thiếu thốn, song đội ngũ giáo viên vẫn ngày đêm miệt mài trên bục giảng, bám lớp, bám trường, sẵn sàng hy sinh quyền lợi bản thân để cống hiến hết mình cho sự nghiệp "Trồng người".

Trong khi đa số giáo viên vẫn tiếp tục giữ vững và phát huy phẩm chất cao đẹp của người thầy thì cũng có một bộ phận giáo viên suy thoái về phẩm chất đạo đức, lối sống. Dư luận xã hội đang hết sức bất bình đối với một bộ phận nhà giáo, cán bộ quản lý giáo dục và nhân viên có biểu hiện thiếu gương mẫu, chưa tu dưỡng rèn luyện, phấn đấu vươn lên, có biểu hiện tiêu cực trong dạy thêm học thêm; việc trẻ 5 tuổi học trước chương trình lớp 1, thậm chí còn có những hành vi thô bạo, xúc phạm đến danh dự, nhân phẩm, xâm phạm thân thể học sinh, vi phạm Luật Giáo dục, Luật Chăm sóc và Bảo vệ trẻ em. Những hiện tượng nói trên đã làm méo mó hình ảnh cao đẹp của người thầy, làm vẩn đục truyền thống "Tôn

sư trọng đạo", làm phai mờ hình ảnh "Khuôn vàng thước ngọc" của người thầy đã được xây đắp từ công sức, mồ hôi của biết bao thế hệ nhà giáo. Riêng trên địa bàn thành phố Bến Tre, việc chạy trường, chạy lớp đang là vấn đề được quan tâm nhiều nhất do cha mẹ học sinh còn mang nặng tư tưởng muốn con em mình phải được vào học ở trường có nhiều thành tích tại nội ô mà không để ý đến năng lực học tập thực sự của các em hoặc tuyển tuyển sinh của trường. Và khi con em mình đã được vào trường "điểm" rồi thì lại yêu cầu học ngay thầy cô mà mình cho là giỏi và chăm sóc học sinh tốt. Chính những yêu cầu ấy đã góp phần làm ảnh hưởng đến phẩm chất đạo đức nhà giáo. Một ít giáo viên tự xem mình là tốt, không chú ý đến việc rèn luyện phẩm chất và tay nghề, đôi lúc lại có những yêu cầu không hay đối với cha mẹ học sinh, mà nguyên nhân sâu xa là chính những tác động của cha mẹ học sinh làm ảnh hưởng đến lối sống, đạo đức của giáo viên. Các bậc cha mẹ học sinh lúc nào cũng muốn con mình tiến bộ, được thầy cô quan tâm, chăm sóc tốt hơn, học giỏi hơn nhưng không chú ý đến sự phát triển về tâm sinh lý của trẻ, về khả năng tiếp thu và vận động của trẻ.

III. GIẢI PHÁP:

Ngành Giáo dục thành phố Bến Tre đang tích cực làm giảm đi vấn đề chạy trường chạy lớp thông qua các giải pháp sau:

Mở rộng quy mô và đầu tư cơ sở vật chất cho các trường vùng ven. Chú trọng việc nâng cao tay nghề giáo viên của các trường này để nâng dần chất lượng giáo dục, thu hút lại học sinh và tạo lòng tin đối với phụ huynh tại địa phương.

Chỉ đạo các trường đang là điểm nóng về chạy trường chạy lớp, thận trọng trong việc xét đối tượng tuyển sinh sao cho hợp lý, công bằng, công khai, và phù hợp với điều kiện thực tế của trường.

Tham mưu Ủy ban nhân dân thành phố Bến Tre xây dựng thêm trường bán trú cho vùng ven để giảm tải các trường nội ô.

Một giải pháp không kém phần quan trọng là đổi mới phương pháp dạy học, đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong soạn giảng, thực hiện phương pháp tích cực trong truyền đạt kiến thức mới theo Chuẩn kiến thức kỹ năng nhằm đào tạo nguồn nhân lực năng động, tích cực, đáp ứng công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Người giáo viên cần tăng cường rèn luyện phẩm chất đạo đức nhà giáo song song với việc tích cực đổi mới phương pháp dạy học. Chúng tôi xin nêu một số nội dung sau:

1. Nghiêm túc thực hiện cuộc vận động "Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh". Trong quá trình "làm theo", cần lựa chọn những tấm gương tiêu biểu gần gũi với cán bộ, công chức trong ngành giáo dục để mọi người có thể học tập và làm theo, trong đó cần nhấn mạnh yêu cầu: Mỗi thầy, cô giáo là một tấm gương về đạo đức, tự học và sáng tạo.

2. Mỗi giáo viên cần phải rèn luyện nhiều hơn nữa về chuyên môn nghiệp vụ, nghiên cứu kỹ hơn tâm lý giáo dục học tuổi thiếu niên, nghiên cứu

nhều hơn để có sáng tạo trong phương pháp giảng dạy giúp học sinh tiếp thu một cách tích cực và linh hoạt hơn; trong cách ứng xử cần rèn luyện đức tính nhẫn nại, thân thiện, cần kiên quyết đấu tranh với các hành vi tiêu cực trong học tập, gian lận trong thi cử trên tinh thần thực hiện cuộc vận động "Hai không" với 4 nội dung và phong trào thi đua "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực".

3. Nhà trường cần kết hợp chặt chẽ 3 môi trường giáo dục, phát huy vai trò của giáo viên chủ nhiệm, liên hệ thường xuyên với gia đình để phối hợp giáo dục học sinh; đấu tranh kiên quyết với các biểu hiện vi phạm đạo đức nhà giáo, thiếu gương mẫu trong đạo đức, lối sống, có hành vi bạo hành đối với học sinh, vi phạm quy chế chuyên môn, nghiệp vụ. Mỗi trường cần lập hòm thư góp ý, đường dây điện thoại nóng, tạo điều kiện cho học sinh, cha mẹ học sinh và mọi người phản ánh về đạo đức nhà giáo.

4. Mỗi cán bộ quản lý, giáo viên cần nghiên cứu, quán triệt và thực hiện theo Quy định về đạo đức nhà giáo (ban hành kèm theo Quyết định số 16/2008/QĐ-BGDĐT ngày 16 tháng 4 năm 2008 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo) để trở thành thầy cô giáo có đạo đức tốt, chuyên môn vững vàng.

5. Một trong những yếu tố để "Nói không với vi phạm đạo đức nhà giáo" là sự đoàn kết nội bộ. Nhà trường cần xây dựng khối đoàn kết nội bộ, không có hiện tượng kéo bè, kết cánh, thực hiện tốt Quy chế dân chủ trong các hoạt động nhà trường. Mọi vấn đề đều được đưa ra bàn bạc công khai, cán bộ quản lý phải biết lắng nghe những ý kiến tích cực của đồng nghiệp.

Thông qua các giải pháp trên, Phòng Giáo dục và Đào tạo thành phố Bến Tre tin tưởng đội ngũ giáo viên trên địa bàn thành phố Bến Tre sẽ có nhiều đổi mới trong việc nâng cao tay nghề, trau dồi phẩm chất đạo đức nhà giáo ngày càng được chú trọng theo chiều hướng tốt.

Chúng tôi có mấy ý kiến đề xuất:

* Các nhà hoạch định chiến lược, chính sách giáo dục phải nhất quán, mang tính lâu dài, ổn định nhằm giúp cho cán bộ quản lý, giáo viên và xã hội có niềm tin vững chắc hơn vào sự phát triển giáo dục mang tính bền vững.

* Cần phải có chế độ tiền lương thỏa đáng giúp cho đội ngũ nhà giáo an tâm với nghề để họ có điều kiện trau dồi phẩm chất đạo đức, nâng cao trình độ chuyên môn, đáp ứng yêu cầu phát triển ngày càng cao của đất nước.

PHÁT HUY ĐẠO ĐỨC NHÀ GIÁO Ở VIỆC SOẠN GIẢNG TRONG CUỘC VẬN ĐỘNG

“Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”

Nguyễn Văn Ba
(NGUT – Phó Chủ tịch Tỉnh hội)

I. Từ xưa, giáo dục đã là quan trọng.

Thời đại ngày nay, nền giáo dục cách mạng phục vụ đắc lực cho sự nghiệp cách mạng trong từng giai đoạn, từng thời kỳ cách mạng.

Từ Nghị quyết TW 2, giáo dục được xem là quốc sách hàng đầu. Từ năm 2006, Bộ GD-ĐT và CĐGD Việt Nam đã có nhiều cuộc vận động làm chuyển biến tích cực toàn ngành và tác động mạnh mẽ đến xã hội, tạo tiền đề để giáo dục phát triển đúng hướng, toàn diện hơn và đạt thành quả thuyết phục hơn.

Ở tỉnh ta, một số những kết quả của ngành trong việc phổ cập giáo dục đúng độ tuổi (TH và THCS); trong việc nâng cao chất lượng dạy học (tỷ lệ tốt nghiệp, số GVG, HSG...); đặc biệt, việc phát huy, đẩy mạnh phong trào mũi nhọn (năm học 2010-2011: trường THPT Chuyên có 1 HS đạt thủ khoa TN THPT (56 đ), đưa 56 HS đi thi HSG cấp quốc gia đạt 29 giải, xếp thứ nhất đồng bằng sông Cửu Long) thể hiện sự lãnh đạo đúng hướng, có trọng tâm của ngành giáo dục-đào tạo tỉnh và có sự phấn đấu của thầy, cô giáo, đã thực hiện cuộc vận động “*Mỗi thầy cô giáo là tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo*”. Cuộc vận động này vẫn còn giá trị, tác dụng đối với cuộc vận động “*Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực*”, nhất là việc phát huy tấm gương đạo đức nhà giáo.

II. Cuộc vận động “*Mỗi thầy, cô giáo là tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo*” được phát động năm 2007, là chủ đề của năm học 2007-2008, là khẩu hiệu hành động của thầy, cô giáo.

Cuộc vận động này thể hiện sự vận dụng cụ thể của lãnh đạo ngành về mục tiêu, nội dung giáo dục-đào tạo trong giai đoạn cần thể hiện cao nhất đạo đức nhà giáo trong hoàn cảnh xã hội đã có những chuyển biến tích cực, đồng thời có dấu hiệu đạo đức nhà giáo có phần xuống cấp. Nội dung cuộc vận động có giá trị là chủ đề của một năm học, nhưng trong thực tế, trước đây và mãi về sau nữa, thầy, cô giáo phải là tấm gương về đạo đức, tự học và sáng tạo.

Nội dung khái quát của cuộc vận động là sự nêu gương của thầy, cô giáo. Là tấm gương, tức là hội tụ đầy đủ các chuẩn mực, khuôn thước “*khuôn vàng, thước ngọc*” để cho đối tượng được dạy học là học sinh noi theo, rộng hơn là đối tượng cha mẹ học sinh, cộng đồng dân cư. Chẳng những thầy, cô giáo là tấm gương chuẩn mực về đạo đức, mà còn là tấm gương về tự học và tấm gương về

sáng tạo, trong đó tấm gương chuẩn mực về đạo đức là hàng đầu, là yếu tố có tính chất quyết định nhất.

1. Trước hết, mỗi thầy cô giáo là tấm gương đạo đức.

Đạo đức ở đây là đạo đức nhà giáo, đạo đức nghề nghiệp nên có những chuẩn mực của đạo đức con người nói chung và có chuẩn mực của nghề dạy học. Đạo đức nói chung là đạo đức của nhân dân, tức là những nét đẹp có tính chất truyền thống, là những phẩm chất đạo đức đã được xây dựng, củng cố và phát triển trải qua lịch sử dựng nước và giữ nước. Nhà giáo Việt Nam từ ngàn xưa đã tiếp thu đạo đức của dân tộc, xây dựng cho giới mình một truyền thống tốt đẹp: **đạo đức nhà giáo**. Truyền thống đạo đức này phát triển cao hơn từ khi có sự lãnh đạo của Đảng thành đạo đức nhà giáo Việt Nam, một nét đặc trưng của phẩm chất Việt Nam.

Quyết định số 16 năm 2008 của Bộ Giáo dục-Đào tạo đã qui định đạo đức nhà giáo gồm 4 nội dung là: Phẩm chất chính trị; Đạo đức nghề nghiệp; Lối sống, tác phong; Giữ gìn bảo vệ truyền thống đạo đức nhà giáo.

Như vậy, ngoài đạo đức nghề nghiệp, thầy cô giáo cần có phẩm chất chính trị qui định trách nhiệm đối với sự nghiệp cách mạng chung của dân tộc do Đảng lãnh đạo; còn có lối sống, tác phong chuẩn mực, mẫu mực của người kỹ sư tâm hồn; đồng thời bản thân biết giữ gìn, bảo vệ truyền thống đạo đức nhà giáo và có ý thức đóng góp cho việc giữ gìn, bảo vệ truyền thống.

Trong cuộc hội thảo lần này, với chủ đề "*Đạo đức nhà giáo trong cuộc vận động xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực*", xin tham gia ý kiến vào nội dung 2 "*Dạy và học có hiệu quả, phù hợp đặc điểm lứa tuổi HS ở mỗi địa phương, giúp các em tự tin trong học tập*", cụ thể là tham luận về "**Đạo đức nhà giáo thể hiện trong soạn giảng**".

2. Đạo đức nhà giáo thể hiện trong việc soạn giảng:

Soạn bài là công việc mà tuyệt đại bộ phận nhà giáo phải thực hiện, là công việc đầy khó khăn và mất nhiều thời gian nhất, nên mỗi thầy cô giáo cần có những nhận thức và việc làm phù hợp trước khi bắt đầu vào công việc.

-Những nhận thức và việc làm cần có:

+ Nghiên cứu chương trình: Phải nắm vững chương trình, nội dung sách giáo khoa của bộ môn mình dạy: đó là chương trình, nội dung của một cấp lớp gồm bao nhiêu chương, vị trí của chương đối với toàn bộ chương trình và nội dung trọng tâm của chương là gì?... (soạn bài có soạn kế hoạch giảng dạy chương trước khi đi vào từng bài cụ thể). Hơn nữa, cần nghiên cứu chương trình trước đó và sau đó. Vd: Dạy cấp lớp 9, cần nghiên cứu chương trình lớp 8 và có thể lớp 6, lớp 7, cả khái quát chương trình lớp 10, bậc trung học phổ thông: (trong soạn giảng có bước liên hệ kiến thức cũ và nâng cao hơn cho HS giỏi).

Nếu làm không tốt khâu này, tính hệ thống của một nội dung chương trình sẽ không đạt hiệu quả cao.

+ Nghiên cứu về phương pháp: Việc đổi mới phương pháp dạy học đã được quan tâm nhiều, đã được phát động và nghiên cứu mỗi lần cải cách, thay sách..., đổi mới phương pháp để nâng cao chất lượng giáo dục là rất quan trọng. Tại sao người ta phàn nàn việc dạy chay hoặc dạy học thụ động: thầy đọc, trò chép? Vì không đổi mới phương pháp dạy học, không gia công vận dụng linh hoạt các phương pháp dạy học truyền thống và phương pháp dạy học hiện đại, nhất là việc kết hợp, đan xen các phương pháp.

(Từ đây trở đi, dùng lý lẽ và một số dẫn chứng ở bộ môn văn, vài chi tiết ở một ít tác phẩm văn học...)

Phương pháp dạy học nói chung, phương pháp của từng bộ môn có nhiều nhưng đại loại, có một số phương pháp chính: phương pháp dùng lời giảng, phương pháp dùng câu hỏi, phương pháp trực quan (dùng ví dụ, thí nghiệm, hình ảnh, sơ đồ,...), phương pháp đàm thoại, phương pháp đối chiếu so sánh,... còn có việc ứng dụng thành tựu của công nghệ thông tin vào việc dạy học...

• Chẳng hạn, phương pháp dùng lời giảng: có thể là lời giảng giải, thuyết minh, bình giảng, kể chuyện có nghệ thuật xen với đọc... Phương pháp này đòi hỏi nghệ thuật nói của người dạy, sự trình bày hoặc diễn cảm, hoặc hùng hồn, khúc chiết, mạch lạc... phù hợp tâm lý người nghe, tâm lý lứa tuổi... (chỗ này, không gì thay người trực tiếp đối diện với người học: thầy, cô giáo trên bục giảng). Có khi chỉ cần đọc; hướng dẫn, uốn nắn HS đọc đã là giảng rồi. VD: Đọc bài thơ "Gởi lòng con đến cùng cha" của Thu Bồn (VH8 trước thay sách). Đây là bài thơ lục bát, nhưng tâm trạng, cảm xúc của nhà thơ bộc lộ ở một số câu thơ như tiếng nấc mà nhịp thơ là sự thể hiện:

*Có người thợ / dựng thành đồng
Đã yên nghỉ / tận sông Hồng , mẹ ơi!
Con đi / dưới một vòm trời,
Đau thương / nhưng vẫn sáng ngời / niềm tin.*

Vd khác: Đọc bài "Ngục trung nhật ký" : thơ dịch, nguyên tác...

• Và các phương pháp khác, vận dụng dùng chỗ nào thích hợp, đó là việc mà người soạn bài để dạy cần chuẩn bị ngay khi soạn bài.

+ Nghiên cứu cấu tạo bài học ở sách giáo khoa:

Từ cơ sở nhận thức đi từ "*trực quan sinh động đến tư duy trừu tượng, rồi đến thực tiễn*", nhìn chung, cấu tạo của đa số các bài học ở sách giáo khoa: Những ví dụ, thí nghiệm... để dẫn đến kiến thức, sau đó là luyện tập để khắc sâu củng cố kiến thức; hoặc giới thiệu những yêu cầu cần đạt để người học nghiên cứu có trọng tâm, một số nội dung ghi nhớ, rồi một số câu hỏi để khắc sâu kiến thức vừa học để luyện tập.

Nghiên cứu nội dung này, người soạn bài có thói quen, khi đứng trước một bài cần soạn, có cái nhìn tổng thể các bước thể hiện của mình trên bài soạn.

-Soạn bài:

Như trên đã trình bày, soạn bài là công việc khó khăn nhất và tốn nhiều thời gian nhất.

- Nói về soạn bài, có lẽ ta cần tâm đắc điều này: soạn một bài tỉ mỉ, có chất lượng là đã được thành công một nửa; và ý thứ hai là: người cùng bộ môn có thể nghiên cứu bài soạn này để lên lớp được.

- Ngày nay, có thể nói có sự "bùng nổ" của nhiều sách hướng dẫn giảng dạy, sách bài soạn, sách giải bài tập..., cái ích lợi cũng nhiều và cái hại cũng có. Đối với thầy, cô giáo, cần xem sách hướng dẫn giảng dạy như sự định hướng để soạn bài; sách bài soạn như tài liệu tham khảo bổ sung cho sự nghiên cứu của người dạy.

- Về bài soạn: cần tránh xu hướng bê nguyên xi sách bài soạn làm bài soạn của mình vì một là không thể tải hết cả nội dung và phương pháp trong tiết dạy, hai là có những kiến thức không phù hợp với đặc điểm lứa tuổi hoặc ở địa phương; kể là cố tóm tắt nội dung cho đầy đủ, xong rồi đặt một số câu hỏi ở phần phương pháp là đủ.

Nên thực hiện song song phương pháp và nội dung.

Như vậy, trên cơ sở nghiên cứu một bài cần dạy, dựa vào những yếu tố quy định của bài đó trong sách giáo khoa, dựa vào sự định hướng của sách hướng dẫn giảng dạy (sách giáo viên), có thể dựa vào sách bài soạn... kết hợp sự nhận thức của bản thân người dạy, trình độ của học sinh để xác định: Bài có bao nhiêu đơn vị kiến thức, đâu là kiến thức trọng tâm. Mỗi đơn vị kiến thức, chọn phương pháp phù hợp để hướng dẫn học sinh tìm ra nội dung cần nắm.

Chẳng hạn, với một tác phẩm thơ (hoặc truyện ngắn, đoạn truyện, các đơn vị kiến thức không trọng tâm) có thể dùng phương pháp đơn giản (đọc (hoặc kể)-hỏi -giảng và kết luận nội dung); còn đơn vị kiến thức trọng tâm thì giảng kỹ bằng phương pháp đàm thoại gợi mở: từ phát hiện đến phân tích, so sánh, giảng bình...để hình thành kết luận.

Ví dụ: soạn giảng bài thơ "Mùa xuân nho nhỏ" của Thanh Hải (VH 9 trước thay sách). Chủ đề của bài thơ (hoặc bức tranh tâm trạng, cảm xúc chủ đạo...) là khát vọng sống có ích cho đời được thể hiện một cách khiêm tốn của nhà thơ.

Bài thơ có 3 đơn vị kiến thức (3 hình thức biểu hiện cảm xúc) là mùa xuân của đất trời, mùa xuân của đất nước dân tộc và mùa xuân trong lòng tác giả. (Mùa xuân trong lòng tác giả là kiến thức trọng tâm, thể hiện ở khổ thơ:

Ta làm con chim hót

*Ta làm một cành hoa
Ta nhập vào hòa ca
Một nốt trầm xao xuyến.)*

Như vậy, phương pháp giảng dạy là lướt các khổ thơ trên, giảng kỹ khổ thơ trọng tâm, đọc giảng lướt ở khổ thơ cuối cùng của bài.

Cách soạn bài như nêu trên, người soạn thực sự có niềm vui sáng tạo và đang soạn bài đồng thời hình dung dạy trên lớp: thực hiện phương pháp nào để khám phá nội dung kể cả quy định thời gian (đọc chỗ nào, hỏi câu hỏi gì, ghi kiến thức gì, trong bao lâu...)

Thực hiện việc soạn bài như đã trình bày có tác dụng như đã nêu còn có thuận lợi thêm là có được sự chủ động cho người lên lớp, cũng dễ dàng điều chỉnh, bổ sung... để lần sau tốt hơn. Mặt khác, đối với HS, rèn cho các em kỹ năng khám phá một tác phẩm theo hướng dẫn của thầy cô và HS có thể soạn được bài theo hướng dẫn của người dạy, của sách giáo khoa.

Thiết nghĩ, nếu có phong trào thi đua về bài soạn, tổ chức các buổi trình bày bài soạn cụ thể theo bộ môn... thì có lẽ việc trao đổi về đổi mới phương pháp giảng dạy phần nào có hiệu quả.

3. Mỗi thầy cô giáo còn là một tấm gương tự học và sáng tạo:

- Đạo đức nghề nghiệp của thầy cô giáo thể hiện ở làm tốt nhiệm vụ của mình. Một điều kiện không thể thiếu là tự học nhiều mặt: về kiến thức, về nghiệp vụ sư phạm, đường lối, chính sách; còn học ở đồng nghiệp, sách vở, học ở nhân dân... để nâng cao bản lĩnh nghề nghiệp.

• Dự giờ đồng nghiệp cũng là học (phát huy cái tốt và khắc phục cái thực hiện chưa được). Nếu dự giờ đồng nghiệp, đồng bộ môn và lớp dạy, sau đó tự rút kinh nghiệm và dạy bài đó tốt hơn thì việc dự giờ đồng nghiệp mới có ý nghĩa. Giảng câu thơ "*Ta nhập vào hòa ca, Một nốt trầm xao xuyến*", nếu không có kiến thức về âm nhạc không thể giảng được ý nghĩa và tác dụng của "nốt trầm"...

-Có tự học mới sáng tạo được. Sáng tạo về phương pháp dạy học là rất cần thiết. Cũng cần đẩy lên phong trào sáng kiến kinh nghiệm về phương pháp. Vì đây là điều kiện quan trọng để nâng chất lượng dạy và học.

Vậy nên, đạo đức nghề nghiệp thúc đẩy tự học. Và có tự học mới có khả năng sáng tạo.

Cuộc vận động "*Mỗi thầy cô giáo là tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo*" luôn là khẩu hiệu hành động của nhà giáo. Và việc thể hiện đạo đức nhà giáo trong việc soạn giảng là thiết thực góp phần xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực.

7-2011

TRÁCH NHIỆM NHÀ GIÁO TRONG XÂY DỰNG TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN, HỌC SINH TÍCH CỰC

*Trần Thị Phùng Nhi
(NGUT huyện Châu Thành)*

Thời kỳ CNH-HĐH đất nước, với nền kinh tế thị trường hiện nay, vừa tạo động lực, vừa tạo điều kiện thuận lợi để giáo dục phát triển và đổi mới. Mục tiêu của giáo dục và đào tạo là góp phần “Nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài”, phục vụ cho CNH-HĐH đất nước. Đại hội IX đã khẳng định: “... Phát triển giáo dục và đào tạo được coi là những động lực quan trọng thúc đẩy sự nghiệp CNH-HĐH; là điều kiện để phát huy nguồn lực con người, yếu tố cơ bản để phát triển xã hội, tăng trưởng kinh tế nhanh và bền vững”. Để thực hiện thắng lợi nhiệm vụ trên, đòi hỏi nhà trường phải tập trung giáo dục toàn diện cho học sinh; muốn làm được việc này thì vai trò nhà giáo là điều kiện tiên quyết nhất để tạo ra con người vừa hồng vừa chuyên đáp ứng cho xã hội. Nhưng hiện nay ngành Giáo dục phải đối mặt với những khó khăn, thách thức mới mang tính thời đại. Đó là:

- Chịu ảnh hưởng mặt trái của nền kinh tế thị trường.
- Thời kỳ hội nhập tri thức thế giới ảnh hưởng đến tri thức dân tộc.
- Sự phát triển “con lốc” thông tin, trong đó có những nguồn thông tin chưa qua kiểm duyệt như: mạng internet, băng ảnh mang tính thiếu lành mạnh.
- Sự cuốn hút tập trung vào phát triển kinh tế làm cho nhiều người thiếu quan tâm đến ngành Giáo dục.

Trước các tác động nêu trên, việc GD&ĐT trong nhà trường càng trở nên cực kỳ quan trọng. Vì các vấn đề này đang làm ảnh hưởng không nhỏ đến một bộ phận học sinh, sinh viên; một bộ phận giáo viên có xu hướng chạy theo lối sống thực dụng, những thị hiếu thấp hèn làm phai mờ lý tưởng, truyền thống tốt đẹp của nhà giáo.

Đến với buổi hội thảo hôm nay, tôi xin được bày tỏ một số ý về "Trách nhiệm nhà giáo trong xây dựng nhà trường thân thiện, học sinh tích cực".

Trải nghiệm qua gần 30 năm công tác, tôi đã bắt gặp những biểu hiện sa sút về phẩm chất đạo đức nhà giáo, cụ thể như sau:

1- Có thầy cô giáo chỉ dạy được một khối lớp mà không dạy được khối lớp nào khác, hoặc chỉ làm công tác văn phòng mà thôi. Các thầy cô ấy tâm sự: "Tôi rất muốn mình là một GV dạy giỏi, nhưng khổ nỗi hiện nay, tôi mới chuẩn hóa THSP với tuổi đời trên 40 nên việc nâng cao trình độ hơn nữa tôi rất ngại. Nào là gia đình, vợ con, mẹ già đau yếu và kinh tế khó khăn...". Người hoàn cảnh như trên, muốn phát triển để dạy tốt nhưng không được; có người hoàn cảnh

thuận lợi hơn lại bình chân như vại, chỉ muốn dạy để hưởng lương, học sinh tốt xấu ra sao mặc tình!

2- Có thầy cô giáo muốn được ngoài dạy ở trường, lại bằng mọi cách kéo học sinh về nhà để dạy thêm vì động cơ kinh tế. HS nào không học thêm thì không được điểm tốt của môn học khi kiểm tra ở lớp. Đây cũng là một áp lực cho PH và HS hiện nay, rất tội nghiệp cho HS gia đình nghèo, khó khăn.

3- Có thầy cô giáo lại làm kinh tế với hình thức cho vay nặng lãi, chơi hụi rồi đi đến giựt dọc, bị người dân thưa kiện ra tòa. Có thầy giáo cuộc sống khá đầy đủ về mặt kinh tế lẫn tinh thần thì nhiệm lối sống buông thả, quên mất mình là nhà mô phạm, đi đến say rượu càn quấy, nói tục, chửi thề, cờ bạc, cá cược ăn tiền, không gương mẫu trong hôn nhân gia đình..., thậm chí đi đến cướp giựt bị xử án.

4- Tình trạng thương yêu, tôn trọng HS vẫn chưa đúng nghĩa; thầy còn lợi dụng HS nữ, chửi mắng thậm tệ HS, thậm chí còn đánh HS.

5- Một hiện tượng khá phổ biến hiện nay là quà biếu, thăm viếng thầy cô từ phía PH làm nảy sinh tiêu cực, những nhiễu trong nhà giáo.

Tuy thực trạng có những mặt tiêu cực như vậy, nhưng sự nghiệp giáo dục vẫn đang phát triển theo chủ trương của Đảng và Nhà nước. Đã có rất nhiều, rất nhiều nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục thật sự là tấm gương sáng lan tỏa trong ngành để HS học làm theo. Huyện tôi cũng có rất nhiều nhà giáo cống hiến tài năng, sức lực cả đời cho sự nghiệp, đến khi tuổi già sức yếu về hưu phải mang bệnh tật; có nhà giáo phải nhờ sự đùm bọc của đồng nghiệp, đồng chí xây nhà đồng đội... nhưng họ rất vui, rất hãnh diện vì đã góp phần công sức của mình cho "Sự nghiệp trăm năm trồng người".

Báo cáo chính trị tại ĐH IX đã nêu mục tiêu phát triển nhân cách trong giai đoạn hiện nay là "*Bồi dưỡng thế hệ trẻ tinh thần yêu nước, yêu quê hương, gia đình và tự tôn dân tộc, lý tưởng XHCN, lòng nhân ái, tinh thần hiếu học, chí thú lập nghiệp, không cam chịu nghèo hèn. Đào tạo lớp người lao động có kiến thức cơ bản, làm chủ kỹ năng nghề nghiệp, quan tâm hiệu quả thiết thực, nhạy cảm với cái mới, có ý thức vươn lên về khoa học công nghệ...*".

Để thực hiện thắng lợi mục tiêu trên, góp phần đẩy lùi những hiện tượng tiêu cực trong nhà giáo hiện nay, xây dựng trường học thân thiện học sinh tích cực, yêu cầu không chỉ riêng vai trò nòng cốt của ngành Giáo dục mà rất cần có sự cộng đồng trách nhiệm của các ngành, các cấp trong toàn xã hội.

Để cuộc vận động "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực" đạt kết quả tốt, tôi đề xuất tiến hành các giải pháp:

1- Ngành Giáo dục phải có nhiều thầy giáo giỏi thì mới đào tạo tốt nguồn nhân lực cho xã hội. Vì thế, ngành phải tiếp tục thực hiện Chỉ thị 40 của Ban Bí thư về xây dựng và nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục; đẩy mạnh các cuộc vận động lớn trong ngành. Tiến hành sàng lọc đội

ngũ để giáo viên có đủ phẩm chất và năng lực sư phạm; xem xét giải quyết điều chuyển công tác cho phù hợp; tinh giản dôi dư; tiếp tục đào tạo và đào tạo lại đội ngũ nhà giáo.

2- Tiếp tục đẩy mạnh cuộc vận động "Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh" trong toàn thể đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục và giáo viên. Đặc biệt cần nắm vững và làm theo các lời dạy của Bác về giáo dục-đào tạo như:

- "Làm mẫu giáo tức là thay mẹ dạy trẻ. Muốn làm được thế thì trước hết phải yêu trẻ... Điều trước tiên là dạy các cháu về đạo đức. Anh chị em giáo viên cần luôn luôn gương mẫu về đạo đức để các cháu noi theo".

- "Tiểu học thì cần giáo dục cho các cháu thiếu nhi: Yêu Tổ quốc, yêu nhân dân, yêu lao động, yêu khoa học, trọng của công. Cách dạy phải nhẹ nhàng và vui vẻ, chớ gò ép thiếu nhi vào khuôn khổ của người lớn. Phải đặc biệt chú ý giữ gìn sức khỏe của các cháu".

- "Trung học thì cần đảm bảo cho học trò những tri thức phổ thông chắc chắn, thiết thực, thích hợp với nhu cầu và tiền đề xây dựng nước nhà, bỏ những phần nào không cần thiết cho đời sống thực tế".

3- Trên phạm vi từng đơn vị trường học, cần tiến hành các công việc cụ thể:

-Tiến hành học tập, quán triệt Chỉ thị số 40/2008/CT-BGD&ĐT về việc phát động phong trào thi đua "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực". Đặc biệt, cần nắm thật chắc 5 nội dung của cuộc vận động.

-Tổ chức hội nghị nội bộ trường cùng đại diện các ban, ngành, đoàn thể liên quan ở địa phương để bàn bạc và thống nhất đánh giá đúng thực trạng của nhà trường ở từng nội dung cụ thể: Xây dựng trường lớp xanh, sạch, đẹp, an toàn; Dạy và học có hiệu quả, phù hợp với đặc điểm lứa tuổi của học sinh, giúp các em tự tin trong học tập; Rèn luyện kỹ năng sống cho học sinh; Tổ chức hoạt động tập thể vui tươi, lành mạnh; Tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng ở địa phương.

-Từ thực trạng đã đánh giá, nhà trường xây dựng kế hoạch thực hiện thật cụ thể, trong đó nêu rõ các công việc cần làm, gắn với trách nhiệm của từng thành viên trong BGH, từng giáo viên và từng thành viên trong các ban, ngành, đoàn thể liên quan.

-Tiến hành sơ, tổng kết cuộc vận động theo học kỳ và năm học để kịp thời uốn nắn mặt hạn chế, phát huy mặt tích cực, đưa cuộc vận động đạt kết quả cao nhất.

Trên đây là một số ý kiến của bản thân góp phần cho hội thảo.

Xin chúc sức khỏe và cảm ơn đại biểu đã theo dõi.

BÀI THAM LUẬN:

XÂY DỰNG ĐẠO ĐỨC NHÀ GIÁO TRONG CUỘC VẬN ĐỘNG "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực"

Nguyễn Thị Điện
(Phó Chủ tịch Hội CGC Thanh Phú)

-Ngày 7/01/2006 Bộ Chính trị đã ra Chỉ thị số 06-CT/TW về tổ chức cuộc vận động "Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh";

-Ngày 8/6/2006 Thủ tướng Chính phủ đã ra chỉ thị số 33/2006/CT-TTg về chống tiêu cực và bệnh thành tích trong giáo dục;

-Ngày 20/11/2007 Công đoàn Giáo dục Việt Nam và Bộ GD&ĐT đã chính thức phát động cuộc vận động "Mỗi thầy cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo" trong đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý;

-Ngày 16/4/2008 Bộ GD&ĐT đã ban hành Quyết định số 16/2008-BGD&ĐT qui định về đạo đức nhà giáo gắn liền với cuộc vận động "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực".

Các cuộc vận động đã được phát động mạnh mẽ trong nhà trường, các cơ sở giáo dục, đến nay đã mang lại một số kết quả đáng kể.

Phẩm chất đạo đức chính trị nhà giáo đã được tiếp tục nâng lên. Phong trào thi đua dạy tốt, học tốt đã xuất hiện những gương tiêu biểu, điển hình về người dạy, người học. Trên các phương tiện thông tin, báo chí như Báo Giáo dục-Thời đại, Tạp chí Giáo dục, Tạp chí Thế giới mới, Tạp chí Giáo chức... cũng đã cho ta biết có rất nhiều giáo viên, CBQL có nhiều tâm huyết với nghề nghiệp; nhiều tấm gương cống hiến tài năng và trí tuệ; nhiều cá nhân điển hình đã được nhân rộng qua kinh nghiệm đổi mới PPGD để học sinh thích học; biết tôn trọng, yêu mến học sinh; đoàn kết và quý trọng tình đồng chí, đồng nghiệp; yêu trường lớp, cải thiện môi trường giáo dục; quan hệ đối xử thân thiện, công bằng; nhiều tấm gương luôn có ý thức giữ gìn đạo đức nhà giáo ở mọi lúc mọi nơi, trong các mối quan hệ trong nhà trường, xã hội... Đã có gần 40.000 nhà giáo tham gia Hội thảo tư tưởng HCM về đạo đức và đạo đức nhà giáo; nhiều giáo viên, CBQL đã đạt các danh hiệu cao quý: Nhà giáo nhân dân, Nhà giáo ưu tú; nhiều cá nhân, tập thể được tặng Huân chương Lao động; cũng có nhà giáo đã có những cống hiến quý báu về kinh nghiệm, phát minh mới sáng tạo cho ngành nghề trong và ngoài nước.

Bến Tre nói riêng, ba năm qua, cuộc vận động cũng được phát động và thực hiện trong toàn ngành với nhiều hình thức phong phú, đa dạng. Cũng có

những nhà giáo được phong tặng NGUT, nhiều trường MG, TH, THCS được tặng Huân chương thứ hạng cao; xuất hiện nhiều nhà giáo mẫu mực, tận tụy, tận tâm vì ngành nghề, học sinh; nhiều giáo viên, CBQL ứng dụng khá thành thạo công nghệ thông tin vào việc quản lý như quản lý tài sản trường học, xếp thời khóa biểu, thi tuyển lớp 10 và thi tốt nghiệp, chuyên tải báo cáo và lấy tin trên mạng; sử dụng máy vi tính trong soạn giảng, lưu trữ, báo cáo.

Nhà giáo Bến Tre đã xác định được nhiệm vụ của mình là "Trồng người", xác định được nghề giáo là một trong những nghề cao quý nhất nên không những dạy học sinh kiến thức mà còn dạy học sinh cách làm người, rèn nhân cách học sinh; biết giữ gìn hình ảnh tốt đẹp của người thầy trong con mắt học sinh, nhà trường, PHHS và xã hội. Nhiều người thầy đã để lại trong lòng học sinh không những "Tri thức người thầy", mà còn tình thương, sự tôn trọng và thái độ thân thiện khiến học sinh nhớ mãi trong ký ức của các em dù đã rời trường. Đã có một số trường học (trường MG, TH) thật sự là ngôi nhà thứ hai, PHHS an tâm hơn về phương thức nuôi dạy và giáo dục.

Một số kết quả nêu trên dù không nhiều, đầy đủ nhưng rất thực. Điều ấy cũng nói lên được nhà giáo Bến Tre đã kế thừa và phát huy, nêu cao đạo đức nhà giáo Việt Nam, trở thành những nhà giáo tiêu biểu và giúp ngành Giáo dục tỉnh nhà có nhiều thành tích đáng trân trọng, góp phần quan trọng trong sự nghiệp giáo dục và đào tạo cả nước.

Cũng cần thẳng thắn nhìn nhận rằng: các năm qua, dù không nhiều nhưng vẫn còn và có những giáo viên, CBQL phẩm chất chính trị chưa vững vàng, bị khai trừ Đảng hoặc xin ra khỏi Đảng, thiếu đạo đức nghề nghiệp, đi trễ, bỏ giờ, dạy thiếu ĐDDH, PPGD chưa đổi mới; ít chịu nghiên cứu, ít chịu học ngoại ngữ, vi tính; nặng phát triển kinh tế gia đình, ít đầu tư vào việc dạy học, công tác; có những biểu hiện sa sút tha hóa đạo đức, bị PHHS mua chuộc, dính vào các tệ nạn... ảnh hưởng đến uy tín bản thân, ngành nghề. Có tình trạng đối xử thiếu công bằng, khách quan đối với học sinh, người học, thậm chí có lời nói hoặc hành động thô bạo xúc phạm, thiếu tôn trọng đối với học sinh, người học như: nặng lời, hằn học, nóng tính, đánh hoặc hành động thô bạo, thiếu đạo đức (như gần đây báo, đài đưa tin GV nhà trẻ, MG, TH đánh hoặc có thái độ đối xử thô bạo, thiếu tính người đối với các cháu MG trường công hoặc giữ trẻ tư nhân. Các việc làm ấy vi phạm đạo đức nhà giáo nghiêm trọng). Ngôn phong, tác phong thiếu lịch sự, thiếu tôn trọng người khác và học sinh. Giáo viên còn tóc dài (nam), lời nói nửa vờ (nửa thầy, nửa bạn) với học sinh, gây hiểu lầm; thiếu giữ gìn, bảo vệ truyền thống đạo đức nhà giáo.

Để khắc phục những hạn chế nhằm củng cố, phát huy đạo đức nhà giáo, nhà giáo và các trường học, cơ sở giáo dục có thể nên:

-Luôn có ý thức giữ gìn vị thế, vị trí sư phạm của trường, của người thầy, không để xảy ra các hiện tượng vi phạm; uốn nắn, ngăn chặn kịp thời và cũng quan tâm đến việc đào tạo, sử dụng người, kiểm tra.

-Các cơ quan quản lý giáo dục cấp trên phải kiểm tra, cấp phép chặt chẽ; không để các cơ sở, nhất là các cơ sở giáo dục tư nhân thuê mượn giáo viên, nhân viên thiếu trình độ giữ và dạy trẻ.

-Với học sinh, người thầy không chỉ đến với các em bằng kiến thức, mà còn cả cái "tâm", cái "đạo", tình yêu thương, sự quý trọng và thái độ thân thiện uốn nắn, dìu dắt, hỗ trợ giúp đỡ, tuyệt đối không đối xử thô bạo dù bằng lời.

-Phải hiểu từng học sinh và đặt mình vào vị trí người học để biết sáng tạo, trình bày nội dung giảng dạy dễ hiểu, đúng với đối tượng.

-Luôn xây dựng, tu dưỡng và làm phong phú phong cách người thầy và xây dựng phong cách học sinh. Người thầy phải có năng lực và luôn sáng tạo. Muốn thế, thầy đừng bao giờ cho mình như thế là đủ, phải biết tự đánh giá về mình, tránh biết một nói biết mười hoặc biết cả thế giới.

-Đạo đức nhà giáo gắn với cuộc vận động “Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”. Cái đức người thầy còn thể hiện trong lối sống. Người thầy phải có lối sống trong sáng, lành mạnh, trong sạch, không chạy theo vật chất cám dỗ, kiên quyết đấu tranh chống cái xấu, cái sai trong những biểu hiện của cá nhân, đồng nghiệp, trường lớp và học sinh. Bác Hồ đã dạy: thầy giáo và học sinh phải thật thà, sống thật, nói thật, làm thật.

-Hiện tượng gây bè phái, thiếu vượt khó, quan liêu, độc đoán; thiếu ý thức tổ chức kỷ luật, tự học tự rèn... cũng là các vấn đề cần khắc phục ở đội ngũ nhà giáo.

Giáo dục là quốc sách hàng đầu đã được khẳng định. Hiện nay, trường lớp được Đảng và Nhà nước đầu tư xây dựng, thầy cô giáo, cán bộ quản lý giáo dục được đào tạo và nâng chuẩn. Đất nước đang phát triển, hòa nhập thế giới, cần có những con người tài giỏi để bảo vệ và xây dựng. Trường học là nơi đào tạo con người. Thầy có giỏi mới có học sinh, những con người mai sau giỏi được. Vì thế, đòi hỏi người thầy phải có đạo đức nghề nghiệp. Việc tự rèn đạo đức là công việc xuyên suốt của mỗi thầy cô giáo dù ở nhiệm vụ nào.

Ý kiến về nội dung:

Học sinh tham gia tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng ở địa phương.

Nguyễn Văn Ba
(NGUT-Phó Chủ tịch Tỉnh hội)

Xã hội đã nhìn nhận trường học là nơi đào tạo con người có kiến thức, có ngành nghề; và người học xuất thân từ nơi đó được công nhận hoặc có mảnh bằng về trình độ, về nghề nghiệp. Nói khác hơn, học chữ để có bằng cấp, học nghề để có nghề nghiệp đi vào đời.

Còn những vấn đề khác: kỹ năng sống, cách ứng xử, thái độ đối với các vấn đề của xã hội... không phải là trách nhiệm của nhà trường, của ngành Giáo dục.

Cuộc vận động "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực" được ngành phát động từ năm 2008, có nhiều nội dung mới xoay quanh nhiệm vụ trung tâm dạy - học có hiệu quả, trong đó có nội dung "Học sinh tham gia tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng ở địa phương" đã chính thức đưa vào văn bản chỉ đạo của ngành.

Như vậy, thực hiện nội dung giáo dục này thế nào? Sau đây là vài ý kiến tham khảo.

1-Đảng lãnh đạo toàn diện.

Tất cả các chủ trương của các ngành đều xuất phát từ chủ trương của Đảng. Việc ngành Giáo dục phát động xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực cũng xuất phát từ sự lãnh đạo của Đảng về giáo dục-đào tạo. Khái niệm "Ôn cố tri tân" không mới; tìm hiểu và phát huy các di sản lịch sử-văn hóa, các giá trị tinh thần cũng là nhiệm vụ đã thực hiện của ngành Giáo dục. Nhưng cái mới là đưa vào nội dung cụ thể của cuộc vận động mà ngành Giáo dục, các trường học có trách nhiệm thực thi các nội dung đó như một trong các công việc giáo dục có tính chuẩn mực. Nên ngành Giáo dục-Đào tạo, các trường học, các thầy cô giáo ở từng địa phương cần nhận thức đầy đủ về các cuộc vận động của ngành nói chung, cuộc vận động "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực" nói riêng, trong đó có nội dung "*Học sinh tham gia tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng ở địa phương*". Từ cơ sở nhận thức ấy, bằng đạo đức nghề nghiệp, các trường học, các thầy cô giáo thực hiện cho kỳ được và có chất lượng, hiệu quả, góp phần hoàn thành nhiệm vụ chính trị của

ngành, của nhiệm vụ chuyên môn do ngành phân công, theo chủ trương của Đảng.

2. Về giá trị các di tích lịch sử, văn hóa, cách mạng.

Từ cội nguồn dân tộc đến thời đại ngày nay, rõ ràng lịch sử phát triển không ngừng. Công cuộc dựng nước và giữ nước của dân tộc trải qua hàng 4.000 năm, biết bao địa danh, chiến tích, con người... từng thời kỳ đã để lại những dấu ấn đậm nét trong tâm khảm con người trong quá khứ để hun đúc và truyền lại cho con cháu đời sau. Những lăng miếu, đền thờ... từ ngàn xưa đã xây dựng, thể hiện sự ghi nhớ công ơn tiền nhân với sự nghiệp dựng nước, giữ nước mãi mãi trường tồn, là giá trị văn hóa, giá trị tinh thần của dân tộc. Những giá trị ấy cũng thể hiện niềm tự hào dân tộc và sức mạnh tinh thần, luôn động viên, cổ vũ mọi thế hệ tạo bản lĩnh dân tộc vững vàng, nhất là trong những tình huống gay go, khốc liệt. Thời Trần, sau khi thắng giặc Nguyên Mông, vua Trần vào thắp hương miếu Tiên đế để tạ ơn, thấy ngựa đá ở cổng đền dường như đổ mồ hôi: "Xã tắc lưỡng hồi lao thạch mã", nghĩ rằng trong trận chiến đấu khốc liệt chống kẻ thù hung hãn, dường như anh linh người xưa trở về cõi ngựa đá cùng cháu con xung trận. Thời chống Mỹ cứu nước, trong một Đại hội anh hùng sau thắng trận cầu Hàm Rồng, anh hùng Ngô Thị Tuyền phát biểu rằng bảy giờ, do lòng tự hào dân tộc, đã khuan nổi hai thùng đạn nặng gấp đôi thân thể...

Như vậy, đối với dân tộc ta, những giá trị làm nên nền tảng giá trị tinh thần thật quý báu. Việc xây dựng, trùng tu, tôn tạo, giữ gìn... từ xưa đã có và được quan tâm hơn từ khi có sự lãnh đạo của Đảng. Ý thức về cội nguồn cũng đã có từ lâu, được nâng lên từ thời đại Hồ Chí Minh, được đẩy lên thành phong trào, ngày hội lớn của cả nước cách đây 3 năm: tổ chức giỗ Tổ vua Hùng thật long trọng, biểu hiện sự ghi nhớ công ơn sâu sắc tiền nhân, đồng thời khẳng định sự phát huy các di tích lịch sử, văn hóa-cách mạng của nhân dân. Cương lĩnh 2011 của Đảng, trong nội dung phát triển văn hóa, giáo dục và đào tạo... cũng có ghi "*Bảo tồn và phát huy giá trị các di sản văn hóa truyền thống, cách mạng*".

3. Nhiệm vụ trường học đối với nội dung "*Học sinh tham gia tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa-cách mạng ở địa phương*".

-Ngày nay, nơi nào, địa phương nào cũng có các di tích lịch sử, di sản văn hóa... của dân tộc. Ngành Giáo dục-Đào tạo có trách nhiệm giúp HS tìm hiểu, giao HS góp phần chăm sóc và quan trọng hơn là phát huy các giá trị đó.

Thử kể một số di tích, di sản văn hóa ở tỉnh ta: Chùa Tuyên Linh (Mỏ Cày). Cây da đoi (Ba Tri), Đền thờ Lãnh binh Thăng (Giồng Trôm), Khu lưu niệm Nguyễn Thị Định (Giồng Trôm), Khu mộ Võ Trường Toản, Phan Thanh Giản, Nguyễn Đình Chiểu (Ba Tri), Trần Văn Ôn (Châu Thành), Hoàng Lam (Hàm Luông-TP Bến Tre)... Nơi nào cũng có trường học các cấp. Nếu tính theo tỷ lệ HS bằng một phần tư dân số, việc HS tham gia phát huy các giá trị tinh thần

dân tộc là đúng và có tác dụng lớn, mà vai trò chủ đạo là lực lượng giáo dục trong nhà trường. Xin đề nghị các giải pháp thực hiện sau đây:

3.1. Về tìm hiểu.

Ngành Giáo dục địa phương và các trường học đóng trên địa bàn có các di tích - di sản: tập trung tất cả những dữ kiện, những nghiên cứu... về các di tích - di sản thành những tư liệu lịch sử và biên tập thành hệ thống phục vụ cho chương trình giáo dục ngoại khóa, hoặc cần thiết, đưa vào một số thời gian chính khóa trong nhà trường. Đội ngũ phụ trách Đội, giáo dục truyền thống, nhà giáo ngành lịch sử... có trách nhiệm tìm hiểu và truyền đạt các nội dung này đến HS.

3.2. Về chăm sóc:

Hiện nay, nội dung cuộc vận động "Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực" đã được các địa phương tiếp thu và vận dụng chỉ đạo các bộ phận thực hiện chăm sóc (Đoàn Thanh niên, HS các trường...).

Cần cụ thể hơn việc chăm sóc: nội dung và thời gian, kết hợp với Bảo tàng, cơ quan quản lý di tích cấp tỉnh và từng nơi... để tránh qua loa, chồng chéo, và đạt hiệu quả đích thực của một hoạt động giáo dục truyền thống.

3.3. Việc phát huy giá trị:

Cần tổ chức thi đua tìm hiểu, viết bài thu hoạch báo cáo việc phát huy di tích, di sản; tổ chức tham quan-du lịch tìm hiểu các di tích-di sản địa phương khác; tổ chức giao lưu trao đổi những di tích-di sản để làm phong phú, để bổ sung cho nhau... đầy đủ những giá trị ấy của địa phương. Cuối cùng, có thể tổng kết, nhân lên những nơi làm tốt, biến thành phong trào hành động cách mạng cụ thể về văn hóa, góp phần xây dựng một nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc và đi vào chiều sâu nhận thức, thành hành động văn hóa của mỗi con người.

Tháng 7 - 2011.

ĐÔI DÒNG CẢM NGHĨ VỀ “XÂY DỰNG TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN, HỌC SINH TÍCH CỰC”

Hội CGC huyện Chợ Lách

“Xây dựng Trường học thân thiện, học sinh tích cực” do Bộ GD&ĐT phát động đến nay đã trải qua 3 năm. Mục tiêu “*Trường học thân thiện, học sinh tích cực*” là tạo ra một môi trường mà ở đó người thầy giáo và học sinh luôn đồng cảm, gần gũi để giáo viên hướng dẫn học sinh học tập tốt. Từ sự thân thiện đó, các em học sinh luôn xem trường học là mái nhà chung và mỗi ngày đến trường là một niềm vui. Do đó, việc xây dựng “*Trường học thân thiện, học sinh tích cực*” được hầu hết các nhà trường ở huyện Chợ Lách nói riêng, hưởng ứng rất sôi nổi, với 39 trường học, trong đó: Mầm non: 13, Tiểu học: 16, Trung học cơ sở: 10 trường tham gia.

Nhân dịp đến thăm một số trường ở xã Vĩnh Bình, Thị Trấn, Long Thới, Vĩnh Thành, chúng tôi nhận thấy có nhiều đổi mới từ công tác quản lý nhà trường, phong cách người thầy, đến các hoạt động của học sinh như sau:

-Các nhà trường lập kế hoạch cũng như các hoạt động theo năm tiêu chí xây dựng trường học thân thiện được tổ chức đầy đủ như:

- + Xây dựng trường lớp xanh, sạch, đẹp, an toàn.
- + Dạy học có hiệu quả, phù hợp với đặc điểm lứa tuổi học sinh, giúp học sinh tự tin trong học tập.
- + Rèn luyện kỹ năng sống cho học sinh.
- + Tổ chức các hoạt động tập thể vui tươi, lành mạnh.
- + Học sinh tham gia tìm hiểu, chăm sóc và phát huy giá trị các di tích lịch sử, văn hóa cách mạng địa phương.

Bên cạnh các mặt hoạt động, chúng tôi còn thấy rất nhiều khẩu hiệu tuyên truyền trong các nhà trường khiến thầy cô giáo và học sinh của trường luôn ý thức bản thân mình phải tích cực để xây dựng nhà trường thân thiện.

-Công tác đổi mới phương pháp dạy học phù hợp với đối tượng học sinh cũng được giáo viên chú trọng quan tâm hơn, nhất là khâu phát huy tính tích cực ở các em. Bên cạnh đó, giáo viên luôn tạo cho các em một môi trường thực sự gần gũi, thân thiện để học sinh xem thầy cô như người thân, thậm chí là như người anh, người chị trong gia đình mà gửi gắm tâm sự, niềm tin, và nhất là được giải tỏa mọi vấn đề khúc mắc... Với sự gần gũi, thân thương, giúp đỡ của giáo viên, các em sẽ tự động thích đến trường, và từ đó sẽ học tập tiến bộ hơn.

-Không dừng lại ở việc tổ chức các hoạt động tại trường, các nhà trường trên còn tham gia hoạt động giao lưu theo cụm hay huyện. Ở đó, các nhà trường, học sinh, giáo viên được tham gia hòa đồng với nhau. Thông qua đó, học sinh cùng thầy cô giáo được giao lưu, học hỏi, được đua tài thử sức với trường bạn, tạo sự đồng thuận, chia sẻ, giúp đỡ lẫn nhau về công tác chuyên môn, phát huy tinh thần đoàn kết, trách nhiệm, nhất là tinh thần tương thân tương ái.

-Các nhà trường còn tích cực trồng cây che bóng mát và các loại hoa kiểng thường được trồng ở nhà các em để tạo ra sự gần gũi, thân quen hơn khi các em đến trường. Tổ chức cho giáo viên, học sinh đi tham quan, tìm hiểu các khu di tích lịch sử trong và ngoài huyện như: Đền thờ nữ tướng Nguyễn Thị Định, khu mộ Nguyễn Đình Chiểu, bia lưu niệm Trương Vĩnh Ký, chăm sóc đền thờ liệt sĩ và thăm viếng mẹ Việt Nam anh hùng để giáo dục học sinh “Uống nước nhớ nguồn” và “Ăn quả nhớ người trồng cây”.

Qua sự phong phú, đa dạng của các phong trào do nhà trường tổ chức, chúng tôi còn nhận thấy cách ứng xử của giáo viên đối với học sinh có tiến bộ hơn trước nhiều. Giáo viên dùng lời lẽ nhẹ nhàng, cử chỉ lịch thiệp để hướng dẫn học sinh trên lớp, hoạt động ngoài trời, như người anh, người chị trong gia đình khiến các em nhút nhát thấy mạnh dạn hơn trong phát biểu ý kiến, hay nhờ giáo viên giảng lại bài khi có điều không rõ. Có những em, giờ chơi còn đến gặp thầy cô kể lại chuyện vui, buồn của gia đình cho giáo viên chia sẻ. Tình trạng học sinh chưa hiểu bài mà không dám nói với thầy cô, giảm hơn trước rất nhiều. Riêng lời lẽ, cử chỉ cứng ngắt trước kia của giáo viên nóng lòng vì chất lượng học tập của lớp mà quát tháo, nay cũng không còn nữa, mà thay vào đó lời lẽ nhẹ nhàng, gần gũi đầy yêu thương.

Nhìn chung, hưởng ứng cuộc vận động xây dựng “*Trường học thân thiện, học sinh tích cực*”, các trường đều tổ chức đa dạng các hoạt động để thu hút học sinh đến trường học tập tốt. Tuy nhiên, chúng tôi còn băn khoăn một số vấn đề sau:

-Việc kết hợp quyền trẻ em và cách ứng xử của giáo viên đối với học sinh lười và cá biệt thì giáo viên không thể quản được các em trong thời gian ở trường (không thuộc bài, làm mất trật tự, bỏ học, trốn học để tham gia các hoạt động tiêu cực bên ngoài).

-Một số phụ huynh quá quan tâm đến con em mình nên đến gặp mặt hoặc điện thoại cho giáo viên, thường xuyên làm ảnh hưởng đến thời gian nghỉ ngơi, công việc gia đình..., gây phiền hà cho giáo viên.

-Một số phụ huynh quan tâm đến điểm học tập của con em nên mua chuộc giáo viên bằng cách tặng quà đắt tiền.

-Một số học sinh biết giáo viên không được đánh, không được la rầy nên chèn nhả việc học tập, có hành vi, thái độ xem thường giáo viên, dùng lời

lễ bất kính với giáo viên (ví dụ: học sinh nổi giận với nhau, gọi thầy cô bằng “thằng chả”, “con mẹ”...)

-Một số phụ huynh không quan tâm đến con em, không dự họp lớp; khi có con em sai trái, được mời đến trường để thông báo thì tỏ ra phiến trách, có khi còn bênh con mà phản ứng hoặc khiếu kiện, làm ảnh hưởng đến uy tín giáo viên và uy tín trường.

Tóm lại, cách ứng xử của giáo viên trước kia có thái quá đối với học sinh và làm cho các em có mặc cảm bị xúc phạm. Việc thay đổi cách ứng xử phù hợp sẽ giúp các em phát triển nhân cách và trí tuệ được hài hòa. Chúng tôi nghĩ, việc xây dựng “Trường học thân thiện, học sinh tích cực” không thực hiện được trong thời gian ngắn, mà nó là quá trình nhận thức và sự chuyển đổi tích cực từ phía giáo viên, học sinh, phụ huynh và xã hội song song với việc tìm các biện pháp khắc phục các mặt chưa được vừa nêu trên.

Tiếp tục đưa cuộc vận động
“XÂY DỰNG TRƯỜNG HỌC THÂN THIỆN, HỌC SINH TÍCH CỰC”
Chuyển sang thời kỳ
“ ĐỔI MỚI CĂN BẢN VÀ TOÀN DIỆN GIÁO DỤC, ĐÀO TẠO ”

Nguyễn Thanh Sơn
(*Chủ tịch Tỉnh hội*)

Sau một buổi làm việc tích cực và khẩn trương, Hội thảo của chúng ta đã được nghe báo cáo đề dẫn, 5/9 báo cáo tham luận cụ thể và ý kiến phát biểu của đại biểu khách mời.

Thay mặt Ban tổ chức Hội thảo, chúng tôi xin có đôi lời để kết thúc buổi làm việc sáng nay của chúng ta.

1- Đầu tiên, một lần nữa, cho phép chúng tôi được bày tỏ lòng trân trọng và chân thành cảm ơn đến toàn thể quý vị đại biểu. Sự hiện diện quý báu của quý đại biểu thể hiện sự đặc biệt quan tâm đến các hoạt động của Hội CGC; đồng thời cũng thể hiện sâu sắc sự đồng cảm và sẻ chia về những vấn đề cùng quan tâm đối với sự nghiệp giáo dục và đào tạo tỉnh nhà.

2- Trở lại chủ đề Hội thảo, trước tiên chúng tôi chân thành cảm ơn các cấp Hội và hội viên, Phòng Giáo dục và Đào tạo thành phố Bến Tre đã có các báo cáo tham luận trình bày tại Hội thảo và in trong tập tài liệu. Đồng thời, mặc dù thời gian hết sức hạn chế, song Hội thảo của chúng ta cũng đã tiếp thu được nhiều ý kiến phát biểu quý báu của các vị khách mời xoay quanh chủ đề Hội thảo và việc làm của Hội. Các báo cáo tham luận, các ý kiến phát biểu của đại biểu khách mời đã tạo thành nội dung khá phong phú và sinh động của Hội thảo. Trên góc độ Ban tổ chức, chúng tôi xin trân trọng tiếp thu tất cả các báo cáo tham luận và các ý kiến phát biểu của quý đại biểu; đồng thời xem đây là những tư liệu quý báu để trước mắt, đánh giá kết quả Hội thảo; lâu dài hơn là để bổ sung và tiếp tục nâng cao hơn nhận thức của mình về chủ đề đã được đặt ra: “Đạo đức nhà giáo trong cuộc vận động Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực”.

3- Thông thường, khi những đại hội và hội nghị đã hoàn tất các nội dung chương trình làm việc, thì Chủ trì đại hội và hội nghị thường có phát biểu đánh giá là “Đại hội (hoặc hội nghị) của chúng ta đã thành công tốt đẹp!”. Ở đây, do tính chất rộng lớn và khoa học của vấn đề Hội thảo, do quỹ thời gian có được hết

sức eo hẹp, cho nên, mặc dù đã có những nỗ lực thật cao, cũng chưa cho phép chúng ta đánh giá là “Hội thảo đã thành công tốt đẹp!”.

Như vậy thì kết quả buổi Hội thảo của chúng ta là gì? Câu trả lời, chúng tôi xin được để lại cho mỗi đại biểu chúng ta xem xét, cho ý kiến. Về phần mình, chúng tôi xin được xem đây là **một khởi đầu có trách nhiệm** của những nhà giáo đã về hưu nhằm góp phần nhỏ bé tâm sức còn lại của mình vào những cuộc vận động lớn của ngành.

4- Nghị quyết Đại hội lần thứ XI của Đảng mới đây có nêu: “*Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo*”. Năm học mới sắp được triển khai ở tỉnh nhà, bước đầu cũng đã tiếp thu được tinh thần ấy. Như vậy, để đưa đất nước ta cơ bản trở thành một nước công nghiệp theo hướng hiện đại vào năm 2020, thì từ bây giờ đến đó, sự nghiệp giáo dục và đào tạo nhất thiết phải có được những chuyển biến mạnh mẽ trong thực thi sứ mệnh “*Nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực, bồi dưỡng nhân tài*”.

“*Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo*”, trước tiên sẽ được bắt đầu từ những chủ trương, đường lối ở cấp vĩ mô; đồng thời, liền ngay sau đó là cả một quá trình nhận thức, triển khai và tổ chức thực hiện nghiêm túc trong toàn ngành và đều khắp ở từng địa phương, đơn vị. Quá trình đó chắc chắn sẽ là một quá trình kế thừa và phát huy đúng mức thành quả đã đạt được; đồng thời kiên quyết thực hiện những đổi mới tất yếu nhằm đưa sự nghiệp giáo dục và đào tạo nước nhà vào quỹ đạo hội nhập và phát triển.

Đặt trong tinh thần “*Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo*” như thế, chúng ta hãy tiếp tục nhận thức sâu hơn về cuộc vận động “*Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực*”. Để từ đó, các cấp quản lý giáo dục, các nhà trường phổ thông và đội ngũ các nhà giáo chúng ta tiếp tục thực hiện tốt hơn cuộc vận động này trong giai đoạn mới.

Cuộc vận động “*Xây dựng trường học thân thiện, học sinh tích cực*” với 5 nội dung như chúng ta đã biết, suy cho cùng là việc cụ thể hóa mục tiêu giáo dục toàn diện của giáo dục phổ thông trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Và trong quá trình “*Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo*” tới đây, chắc chắn càng yêu cầu cao hơn về chất lượng của mục tiêu giáo dục toàn diện này.

Đạo đức nhà giáo, nhân cách nhà giáo vừa là mục tiêu, vừa là động lực của quá trình “*Đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục, đào tạo*”, chắc chắn sẽ tiếp tục là nhân tố quyết định nhất để thực hiện thành công mục tiêu giáo dục toàn diện của nhà trường phổ thông trong thời kỳ mới.

Kết thúc buổi Hội thảo hôm nay, chúng ta hãy cùng lắng đọng lại lời dặn dò của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “*Trường học của chúng ta là trường học của chế độ dân chủ nhân dân, nhằm mục đích đào tạo những công dân và những cán bộ tốt, những người chủ tương lai tốt của nước nhà*”; đồng thời, hãy cùng chia sẻ tâm huyết đổi mới giáo dục, đào tạo với Nguyên Phó Chủ tịch nước Nguyễn Thị Bình: “*Học sinh, tất nhiên là phải được học tập và phải học tốt về văn hóa, khoa học, kỹ thuật, ngoại ngữ, tin học... để đáp ứng yêu cầu phát triển kinh tế - xã hội của đất nước và hội nhập với cộng đồng quốc tế. Nhưng đồng thời, cũng phải học để trở thành người công dân có lý tưởng, có nhân cách, ham lao động, sống lành mạnh và văn minh. Và đó mới chính là mục tiêu mà công cuộc đổi mới giáo dục cần đạt tới*”.

Xin chúc sức khỏe và cảm ơn quý đại biểu.
